

Onderzoek schoonmaakkwaliteit Primair Onderwijs in Nederland

*Onderzoek in opdracht van het
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen*

Voorwoord

Eind 2005 heeft het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) Masterkey-Plus B.V. de opdracht gegeven om een onderzoek uit te voeren naar de schoonmaakkwaliteit binnen het primair onderwijs in Nederland.

Het onderzoek is een herhaling op het eerder onderzoek in 2002 en is met veel enthousiasme uitgevoerd en verwerkt.

Hierbij wil ik graag het Ministerie van OCW, in het bijzonder Jan Wouter Damen en Willem van Wijngaarden, bedanken voor de opdracht en voor de prettige samenwerking gedurende het onderzoek. Uiteraard wil ik ook mijn collega's en de betreffende schooldirecteuren bedanken voor de optimale inzet en de goede samenwerking.

Door de adequate inzet en de volledige medewerking van iedereen is het onderzoek in een kort tijdsbestek uitgevoerd, dat heeft geresulteerd in hierna volgende rapport.

Masterkey-Plus B.V.

mw. T. Wijnja
Senior adviseur - afdeling adviesgroep

dhr. drs. G.J. Halfman
Algemeen directeur

Vestiging Nederland:

Masterkey-Plus B.V.

Bezoekadres : Lange Amerikaweg 67

Postadres : Postbus 20014

7302 HA Apeldoorn

Telefoon : +31 (0) 55 538 45 45

Fax : +31 (0) 55 538 45 46

E-mail : info@masterkey-plus.nl

Internet : www.masterkey-plus.nl

Vestiging Duitsland:

Masterkey-Plus Deutschland GmbH

Postadresse : Pestalozzistraße 13

40549 Düsseldorf

Telefon : +49 (0) 211 498 72 71

Fax : +49 (0) 211 498 72 31

E-Mail : info@masterkey-plus.de

Internet : www.masterkey-plus.de

Samenvatting

Dit onderzoek is er op gericht om vast te stellen welke vergoeding van het PvE MI voor het onderdeel schoonmaak in 2006 noodzakelijk is om de schoolgebouwen binnen het primair onderwijs in Nederland op basis van een acceptabel kwaliteitsniveau schoon te houden. Hierbij wordt een relatie gelegd met de ontwikkelingen van de afgelopen 5 jaar (periode 2001-2005).

Uiteindelijk hebben 100 scholen verdeeld over Nederland deelgenomen aan het onderzoek. Deze scholen zijn willekeurig op basis van een a-selectie steekproef geselecteerd. De selectie van de scholen is gebaseerd op een verdeling naar locatie (stad-provincie of platteland), een verdeling naar schoolgrootte (groot-middelgroot en klein) en tenslotte een verdeling naar bouwjaar (voor 1980-tussen 1980-1995 en na 1995).

Naast de uitvoering van een schoonmaakkwaliteitsmeting op basis van het erkende VSR-kwaliteitsmeetsysteem (Nen-norm 2075) zijn er interviews met de directeur of een schoolvertegenwoordiger afgenomen en is een vragenlijst ingevuld.

MI-vergoeding

De prijsstijging van de MI-vergoeding is in de periode 2002-2006 niet gelijk aan de gemiddelde prijsontwikkelingen in de schoonmaakbranche. Met name in 2003 en 2004 liep de MI-vergoeding achter bij de gemiddelde verhoging in de branche. In de afgelopen jaren 2005 en 2006 is de MI-vergoeding bijna gelijk dan het landelijk gemiddelde binnen de schoonmaakbranche.

Over de onderzochte periode is de PvE MI voor het onderdeel schoonmaak in totaal 2,18% minder verhoogd, dan de gemiddelde verhoging binnen de schoonmaakbranche over die periode.

Er bestaat een verschil tussen de genormeerde verstrekte vergoeding en de ontvangen vergoeding bij de deelnemende scholen. Hierbij is gekeken naar de oppervlakte van de school en de daarbij behorende genormeerde vergoeding per school, afgezet tegen de ontvangen vergoeding zoals opgegeven tijdens het onderzoek. Ongeveer een derde van de ondervraagden ontvangt minder dan de norm, een derde ontvangt gelijk aan de norm en een derde ontvangt meer dan de norm.

Onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen

Er hebben zich enkele ontwikkelingen voorgedaan die van invloed zijn op de schoonmaak. Deze hebben met name betrekking op het intensievere gebruik van de school, o.a. vanwege de buitenschoolse opvang. Daarnaast wordt bij aanbestedingen van schoonmaakdiensten door scholen veel vaker geselecteerd op de prijs en niet op kwaliteit. De schoonmaakkwaliteit lijkt van ondergeschikt belang bij aanbestedingen.

Het intensievere gebruik van de schoolgebouwen heeft extra vervuiling tot gevolg en heeft dus meer schoonmaak. In combinatie met de prijsfixatie bij aanbestedingen, wordt het hierdoor moeilijker om een acceptabele schoonmaakkwaliteit te realiseren.

Vergoeding versus kosten

Er is een tendens te zien dat de MI-vergoeding 2005/2006 iets meer gelijk getrokken wordt aan de schoonmaakkosten voor die periode. Er is een lichte daling zichtbaar van 38% naar 34% van de scholen die aangeeft dat de kosten hoger zijn dan de MI-vergoeding. Daar staat tegenover dat er eveneens een daling zichtbaar is (van 35% naar 32%) van scholen die aangeven minder schoonmaakkosten te hebben dan ze aan MI-vergoeding ontvangen.

De belangrijkste reden dat scholen aangeven minder kosten te hebben dan de MI-vergoeding voor schoonmaak, heeft te maken met de inzet van derden.

Schoonmaakkwaliteit

Voor het vaststellen van de schoonmaakkwaliteit en de factoren die daarop van invloed zijn, is in het onderzoek een relatie gelegd tussen de organisatie van de schoonmaak binnen de scholen, het verschil tussen de schoolcategorieën die in de selectie zijn opgenomen, de kwaliteitsbeleving en tenslotte de technische kwaliteit op basis van VSR-KMS.

Organisatie schoonmaak

In het overgrote deel van de scholen (73%) worden de schoonmaakwerkzaamheden uitgevoerd door een schoonmaakbedrijf. In 20% van de scholen wordt het door een eigen dienst uitgevoerd en bij 7% door een combinatie van een schoonmaakbedrijf en de eigen dienst.

Actie "Schoon op school, Fris in de klas"

De in 2002 ingevoerde actie "Schoon op school, Fris in de klas" is bij 61% van de ondervraagden niet bekend. In het geval waar deze actie wel bekend is, is gebruik gemaakt van de diverse middelen die via de website van OCW te downloaden zijn om het schoonmaak beter te beheersen (voornamelijk de schoonmaakkaart en de poster).

De actie is slechts door 31% van de ondervraagden opgepikt en die hebben er ook daadwerkelijk iets mee gedaan. De kwaliteit van de scholen waar deze actie is geïmplementeerd, is niet significant beter dan scholen waar men niets met deze actie gedaan heeft. Deze actie heeft dus geen effect gehad op de schoonmaakkwaliteit.

Controle schoonmaak

Het overgrote deel van de schooldirecteuren of diens vertegenwoordiger (93%) is bekend met het uit te voeren werkprogramma en weet dus wat de eisen zijn die gesteld zijn aan de uitvoering van de schoonmaak. In de meeste gevallen (78%) is de directeur verantwoordelijk voor het schoonmaakonderhoud binnen een school. De controle en toezicht vindt plaats met behulp van diverse methodieken; voornamelijk structureel overleg, het lopen van controlerondes, het telefonisch doorgeven van klachten en het gebruik van een logboek.

Inzet derden

Er wordt in de meeste scholen (90%) gebruik gemaakt van extra hulp. Deze inzet van derden vindt voornamelijk plaats door ouders, docenten en conciërges. Verhoudingsgewijs wordt er veel extra hulp ingezet. In bijna een derde van de gevallen wordt er meer dan 20% van alle schoonmaakuren ingezet door derden. Op basis van dit onderzoek is geen correlatie te leggen tussen de extra inzet van derden, en de daarbij behorende kosten, en de technische schoonmaakkwaliteit.

Beleving schoonmaak

Over het algemeen kan aangegeven worden dat de beleving van de schoonmaak positief is (77%). Indien de beleving afgezet wordt tegen de technische VSR kwaliteitsmetingen is in 35% van de gevallen de technische kwaliteit onvoldoende, terwijl de beleving wel goed is. Het tegenovergestelde doet zich in mindere mate voor: de beleving is matig tot slecht in 11% van de gevallen terwijl de kwaliteitsmeting voldoende is.

Inzet derden in relatie tot MI-vergoeding en de schoonmaakkwaliteit geeft een enigszins verkeerdt idee over de kwaliteit, omdat gemiddeld 20% van de totale tijd voor schoonmaakwerkzaamheden wordt ingezet door derden.

Resultaten VSR-schoonmaakkwaliteitsmetingen

De gemiddelde schoonmaakkwaliteit op basis van de VSR-kwaliteitsmetingen is nog steeds ondermaats. Van alle verkeersruimten is 74% voldoende en 63% van de leslokalen is ook voldoende. Voor wat betreft de bureaunkamers geldt dat net 51% een voldoende scoort. De sanitaire ruimten echter scoren maar liefst in 72% van de gevallen een onvoldoende!

Tevens is er voor de vaststelling van de schoonmaakkwaliteit een onderverdeling gemaakt van de grootte van de school, de leeftijd van de school en de locatie van de school (provincie, platteland of stad). Het sanitair blijft overal een aandachtspunt, behalve in kleine scholen, waar het sanitair veelal een voldoende scoort. Opmerkelijk is dat de nieuwbouwscholen onder de maat scoren.

Kleine-middelgrote-grote scholen en kwaliteit

Op basis van het onderzoek is een duidelijke trend herkenbaar dat de kleine scholen beter scoren dan de middelgrote scholen en dat deze wederom beter scoren dan de grote scholen. Hoe groter de school hoe slechter de kwaliteit.

Platteland-provincie-stad en kwaliteit

Voor de locatie van de scholen is eenzelfde trend zichtbaar. De scholen op het platteland scoren over het algemeen goed, in de provincie scoort men minder en in de stad scoren de scholen slecht. Ook hier is een duidelijke trend zichtbaar. De stad scoort slechter dan de provincie, die op haar beurt slechter scoort dan de scholen op het platteland.

Leeftijd scholen en kwaliteit

Voor de leeftijd van de scholen is wederom een tendens zichtbaar. Scholen die gebouwd zijn voor 1980 scoren beter dan scholen die gebouwd zijn in de periode 1980-1995. De scholen gebouwd na 1995 scoren ronduit slecht. Hoe ouder het gebouw is, hoe beter de schoonmaakkwaliteit.

Organisatie schoonmaak en kwaliteit

De wijze waarop de schoonmaak is georganiseerd binnen een school is duidelijk van invloed op de schoonmaakkwaliteit. Scholen met een eigen dienst scoren goed. Scholen waar een schoonmaakbedrijf de werkzaamheden uitvoert, scoort slechter op met name het sanitair en de bureaunkamers. In het geval de werkzaamheden door een combinatie van schoonmaakbedrijf en eigen dienst wordt uitgevoerd, is de kwaliteit het minst goed. Met name het sanitair en de bureaunkamers scoren in een combinatie uitvoering slecht.

Locatie en schoolgrootte in relatie tot kwaliteit

De grootte van de school in de stad is nauwelijks van invloed op de kwaliteit. Deze is overal slecht te noemen. Hetzelfde geldt voor de kwaliteit van scholen in de provincie. Bij scholen op het platteland is een licht verschil te zien tussen de kwaliteit bij grote en kleine scholen. De grote scholen scoren relatief minder goed dan de middelgrote en kleine scholen op het platteland.

Schoonmaakkwaliteit Periode 1999-2002-2006

Overall kan geconcludeerd worden dat de schoonmaakkwaliteit beter is geworden ten opzichte van de eerder gehouden onderzoeken in 1999 en 2002. De leslokalen scoren iets minder dan in 2002, evenals de bureaunkamers. Daarentegen zijn de verkeersruimten en het sanitair beter dan de metingen in 2002 en 1999.

Kostenontwikkeling in relatie tot MI-vergoeding versus kwaliteit

De scholen zijn onder te verdelen naar ongeveer drie groepen van gelijke grootte, waarbij de eerste groep meer kosten maakt dan men aan vergoeding ontvangt. Bij de tweede groep zijn de kosten gelijk aan de vergoeding en bij de derde groep zijn de kosten lager dan de vergoeding. De kwaliteit is bij alle drie groepen ongeveer gelijk. Bij alle drie groepen is de schoonmaakkwaliteit in ongeveer de helft van de gevallen voldoende en voor de andere helft onvoldoende!

Inhoudsopgave

Pagina

Voorwoord	2
Samenvatting	3
1. Inleiding	7
2. De opdracht	8
2.1 Aanleiding	8
2.2 Definitie onderzoek	8
2.3 Criteria onderzoek	9
2.4 Planning werkzaamheden	9
2.4.1 Voorbereidende werkzaamheden	9
2.4.2 Uitvoerende werkzaamheden	9
2.4.3 Verwerking en analyse resultaten	10
3. Uitgangspunten onderzoek	11
3.1 Onderverdelingen	11
3.2 Respons	11
3.3 Uitleg meetsystematiek technische kwaliteitsmeting	11
3.4 Lijst van definities	12
4. Resultaten	13
4.1 Inleiding	13
4.2 Verstrekte MI-vergoeding 2001-2005	13
4.3 Prijsontwikkelingen in relatie tot MI-vergoeding	14
4.4 Onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen	17
4.5 Besteding MI-vergoeding voor schoonmaak	18
4.6 Schoonmaakkwaliteit	21
4.7 Prijsontwikkelingen in relatie tot MI-vergoeding	41
5. Conclusies en aanbevelingen	42
5.1 Conclusies	42
5.2 Overall conclusie	44
5.2 Aanbevelingen	45
Lijst met verklaring van de afkortingen	46
Bijlagen	47
Bijlage 1 Brief vanuit Ministerie van OCW aan deelnemende scholen	47
Bijlage 2 Brief vanuit Masterkey-Plus deelnemende scholen	47

1. Inleiding

De schoonmaakkwaliteit in het primair onderwijs is een belangrijk aandachtspunt voor het ministerie van OCW. Naast de verstrekte vergoedingen voor het schoonhouden van het gebouw is een schoon gebouw ook een visitekaartje voor de schoolgaande kinderen en daarmee samenhangend hun ouders.

Dit rapport beschrijft de huidige kwaliteit van de schoonmaakdienstverlening in het primair onderwijs in Nederland. Tevens wordt er een relatie gelegd met de financiële processen: wat zijn de vergoedingen die een school krijgt voor het schoonmaken en wat zijn daarentegen de (benodigde) kosten. Dit onderzoek is ook mede een vervolg op eerder uitgevoerde onderzoeken in 1999 en 2002. Er zal een relatie gelegd worden met de resultaten van deze bevindingen.

In het volgende hoofdstuk, hoofdstuk twee, wordt de opdracht en de daarmee samenhangende doel- en vraagstelling geformuleerd. Hoofdstuk drie geeft de uitgangspunten van het onderzoek aan. De resultaten, onderverdeeld per onderzoeksvraag, worden in het vierde hoofdstuk uitgebreid beschreven. In het hoofdstuk vijf worden de conclusies en bevindingen weergegeven.

2. De opdracht

2.1 Aanleiding

Scholen in Nederland voor primair onderwijs ontvangen van rijkswege, naast de vergoeding voor personele kosten, een vergoeding voor de materiele instandhouding (MI); de kosten voor schoonmaakonderhoud vormen daarvan een onderdeel. Deze MI-vergoeding is onderbouwd met programma's van eisen (PvE) waarin staat aangegeven op welke uitgaven van een gemiddelde school de vergoedingen zijn gebaseerd. Hieraan liggen normen en prijzen ten grondslag welke jaarlijks worden aangepast om prijsveranderingen op te vangen. De programma's van eisen worden voor vijf jaar vastgesteld waarna evaluatie plaatsvindt. Op basis van de uitkomsten vindt bijstelling van de programma's van eisen plaats voor een volgende periode van vijf jaar.

Het gewenste onderzoek maakt deel uit van deze evaluatie en richt zich in de eerste plaats op de ontwikkeling van de prijs en het volume van het PvE MI voor het onderdeel schoonmaak. Daarnaast is in 2002 onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de schoonmaak; aan de Tweede Kamer is toegezegd dat dit onderzoek zal worden herhaald.

2.2 Definitie onderzoek

De onderzoeksdoelstelling kan als volgt worden omschreven:

Vaststellen welke vergoeding van het PvE MI voor het onderdeel schoonmaak in 2006 noodzakelijk is om de schoolgebouwen binnen het primair onderwijs in Nederland op basis van een acceptabel kwaliteitsniveau schoon te houden, waarbij er een relatie gelegd wordt met de afgelopen periode van 5 jaar (2001-2005).

De volgende hoofdvragen komen voort uit deze onderzoeksdoelstelling:

1. Welke MI-vergoeding voor het onderdeel schoonmaak is in de periode 2001-2005 verstrekt door het ministerie van OCW?
2. In welke mate is er bij deze vergoeding rekening gehouden met de prijsontwikkelingen binnen de schoonmaakbranche gedurende de periode 2001-2005?
3. In welke mate hebben zich onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen binnen het primair onderwijs in de periode 2001-2005 voorgedaan en in hoeverre hebben deze invloed op het nieuw vast te stellen MI-vergoeding voor schoonmaak voor 2006?
4. In welke mate wordt de MI-vergoeding voor schoonmaak door de scholen ook daadwerkelijk gebruikt voor schoonmaak?
5. Wat is de gemiddelde kwaliteit van de schoonmaak van scholen in het primair onderwijs in Nederland in de periode van 2001-2005? Waarbij de volgende aandachtspunten van belang zijn:
  - a. De organisatie van de schoonmaak binnen de scholen;
  - b. Schoon volgens de normen van het VSR-systeem;
  - c. Schoon in de beleving van de gebruiker;
  - d. Het verschil in schoonmaakresultaat tussen grote en kleine scholen;
  - e. Het verschil in schoonmaakresultaat tussen scholen in de grote steden en op het platteland;
  - f. Het verschil in schoonmaakresultaat tussen oud- en nieuwbouwscholen.
6. In welke mate is de MI-vergoeding voor schoonmaak van invloed op de gemiddelde acceptabele schoonmaakkwaliteit van de scholen in het primair onderwijs?

2.3 Criteria onderzoek

De onderzoeksopzet dient te voldoen aan de volgende criteria:

- Door OCW zal een nieuwe, a-selecte steekproef van 100 scholen getrokken worden;
- De technische kwaliteitsmeting is gebaseerd op het VSR-kwaliteitsmeetsysteem, dat voldoet aan de NEN 2075;
- Voorafgaand aan de kwaliteitsmeting zal een interview plaatsvinden met de directeur (of diens vertegenwoordiger) van elke school in de steekproef.

2.4 Planning werkzaamheden

De diverse werkzaamheden die uitgevoerd zijn in het kader van het onderzoek kunnen onderverdeeld worden in drie verschillende soorten werkzaamheden, namelijk:

- Voorbereidende werkzaamheden
- Uitvoerende werkzaamheden
- Verwerking en analyse resultaten

Een korte beschrijving van de inhoud van de diverse handelingen wordt hieronder aangegeven.

2.4.1 Voorbereidende werkzaamheden

Vanuit het Ministerie van OCW is een overzicht verstuurd aan Masterkey-Plus van de a-selecte steekproef met de 100 scholen. Deze gegevens zijn aangevuld met namen van de betreffende directeur (en of diens verantwoordelijke) van de school en de telefoonnummers. Zowel vanuit het Ministerie als vanuit Masterkey-Plus is een brief verstuurd. Beide brieven zijn toegevoegd in respectievelijk bijlage 1 en 2.

Bij de brief van Masterkey-Plus was eveneens de vragenlijst toegevoegd die tijdens het interview ook doorgenomen zal worden, deze is ook toegevoegd in bijlage 2. Hierdoor werden de verantwoordelijke personen van de scholen in staat gesteld om de informatie tijdig op te zoeken en te kunnen overhandigen cq aan te vullen tijdens het interview.

Voor de uitvoering van de kwaliteitsmetingen is tijdens de voorbereidende werkzaamheden een degelijke planning gemaakt wanneer de VSR-inspecteurs het interview en de kwaliteitsmeting zouden gaan uitvoeren. De data is ook schriftelijk aan de scholen doorgegeven. Alle inspecteurs hebben tijdens een voorlichtingsbijeenkomst uitleg gekregen over de werkwijze en doel van het onderzoek.

2.4.2 Uitvoerende werkzaamheden

Na de voorbereidende werkzaamheden zijn de inspecteurs daadwerkelijk naar de verschillende scholen geweest en zijn de interviews afgenomen en de schoonmaakkwaliteitsmetingen uitgevoerd. In sommige gevallen moest een datum en/of tijdstip aangepast worden wegens omstandigheden. Tijdens het interview konden de vragen met betrekking tot de financiën niet altijd ter plekke doorgegeven worden. Achteraf is dit uitgezocht bij de verantwoordelijke besturen, stichtingen e.d. en is het telefonisch doorgegeven.

2.4.3 Verwerking en analyse resultaten

De resultaten van de kwaliteitsmetingen en de antwoorden op de gestelde vragen tijdens het interview zijn verwerkt in een verwerkapplicatie. Er zijn diverse analyses getrokken en bevindingen weergegeven en verwerkt in dit definitieve rapport. De deelnemende scholen hebben elk een individueel rapport van de schoonmaakkwaliteitsmetingen ontvangen met eventuele adviezen en verbeterpunten.

3. Uitgangspunten onderzoek

Om te komen tot een helder inzicht van de resultaten in dit rapport worden hieronder de diverse uitgangspunten beschreven.

3.1 Onderverdelingen

Onderverdeling scholen steden – provincieplaatsen – plaatsen platteland

Grote stad	:	meer dan 150.000 inwoners
Provincieplaats	:	meer dan 25.000 inwoners en minder dan 150.000 inwoners
Plaats platteland	:	minder dan 25.000 inwoners

Onderverdeling grote – middelgrote - kleine scholen

Groot	:	groter van 1000 m ²
Middelgroot	:	groter dan 500 m ² en kleiner dan 1000 m ²
Klein	:	kleiner dan 500 m ²

Onderverdeling scholen naar bouwjaar

Nieuwbouw	:	gebouwd na 1995
Middelmatig	:	gebouwd tussen 1980 en 1995
Oudbouw	:	gebouwd voor 1980

3.2 Respons

Op basis van bovengenoemde onderverdeling zijn, door middel van een a-selecte steekproef door het ministerie van OCW, 120 basisscholen geselecteerd. Deze scholen zijn allen aangeschreven en gebeld. Uiteindelijk zijn bij 100 scholen VSR-schoonmaakkwaliteitsmetingen uitgevoerd, interviews afgenomen en de vragenlijsten ingevuld.

Op basis van bovenstaande kan gesteld worden dat het een representatief onderzoek is met een respons van 83%. De individuele scholen hebben na afloop van de schoonmaakkwaliteitsmeting door Masterkey-Plus een officieel rapport van de VSR-meting ontvangen.

3.3 Uitleg meetsystematiek technische kwaliteitsmeting

Uitgangspunt bij het uitvoeren van de technische kwaliteitsmetingen is het schoonmaak-kwaliteitsmeetsysteem van de Vereniging voor Schoonmaak Research, VSR-KMS, versie 2. Dit kwaliteitsmeetsysteem voldoet aan Nederlandse Nen-Norm 2075 en Europese norm EN-13549:2001.

Statistisch onderbouwd

Voordat begonnen kan worden met de daadwerkelijke schoonmaakkwaliteitsmetingen, dient er van ieder gebouw een VSR-inventarisatie plaats te vinden. Deze inventarisatie is noodzakelijk in verband met de statistische onderbouwing van de uit te voeren controles. Op basis van de aanwezige inventariselementen (E's), in verhouding tot de beoordelingseenheden (BE's), wordt bepaald hoeveel fouten er in een bepaalde ruimtengroep maximaal gemaakt mogen worden, de zogenoemde MAF-waarde.

Tegelijkertijd worden de diverse ruimten ingedeeld in ruimtengroepen. Per ruimtengroep wordt er, naast de MAF-waarde, een AQL-waarde afgesproken. De AQL-waarde (Acceptable Quality Level) bepaalt het kwaliteitsniveau in de ruimtengroep.

De gehanteerde ruimtengroepen met bijbehorende AQL-waardes binnen het onderzoek voor het Ministerie van OCW zijn:

Ruimtengroep:	AQL-waarde:
Sanitaire ruimten	4 %
Verkeersruimten	7 %
Leslokalen	7 %
Bureaumurten	7 %

Gebouwgegevens

Voor het uitvoeren van een correcte inventarisatie en kwaliteitsmeting zijn de gebouwgebonden gegevens onontbeerlijk. Van de geselecteerde scholen werd alle informatie (gebouwgegevens, ruimtegegevens, oppervlaktegegevens) verzameld en ingevoerd in een geautomatiseerd systeem. Dit geautomatiseerde systeem, Masterkey Enterprise software, heeft hiervoor het officiële VSR-label gekregen.

Nadat de inventarisatie en de kwaliteitsmeting zijn uitgevoerd, zijn de resultaten verwerkt in de software. De resultaten worden behandeld in een volgend hoofdstuk.

3.4 Lijst van definities

Tijdens de kwaliteitsmetingen worden onderstaande begrippen gebruikt.

Verstoring en/of vervuiling: Gehecht of niet gehecht vuil, zoals hieronder beschreven.

Methodefout : Is er wel schoongemaakt, maar niet op de goede manier. Voorbeelden zijn strepen op deuren en bureaus door het gebruik van te veel schoonmaakmiddel in het water.

Randvergoering : Opeenhoping van vuil langs de randen en richels op de vloer.

Afval : Gevallen of weggegooide rommel, dat kan worden opgeraapt.

Niet gehecht vuil : Vervuiling die zich niet direct laat oppakken: bijvoorbeeld stof, grind, zand, as, haren, spinrag, kruimel. Stof betekent lichte vervuiling, die op oppervlakken lagen vormen die door de lucht kunnen worden meegevoerd.

Gehecht vuil : Gehecht vuil op begrensde vlakken; bijvoorbeeld koffievlekken, kringen, vingertasten. Ook vuil op niet begrensde vlakken zoals methodefouten vallen hieronder. Vlekken zijn ongewenste afzettingen van iets (bijvoorbeeld koffie, verf, olie) of gedeeltelijke verkleuringen of optische veranderingen op een ander materiaal (bijvoorbeeld aanslag op vloeren).

Eventuele andere definities in dit rapport worden beschreven daar waar het gebruikt wordt.

4. Resultaten

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal per onderzoeksvraag, behorende bij de doelstelling zoals aangegeven in hoofdstuk 1.2, het antwoord gegeven worden, onderbouwd met de bevindingen uit de VSR-kwaliteitsmetingen en/of de vragenlijst van het interview. In een aantal gevallen is gebruik gemaakt van diverse publicaties gevonden op Internet, bijvoorbeeld met betrekking tot de verstrekte MI-vergoeding. Om te komen tot de beantwoording van de vragen 2 en 3 is eveneens informatie verkregen van de OSB, de Ondernemersorganisatie Schoonmaak- en Bedrijfsdiensten.

4.2 Verstrekte MI-vergoeding 2001-2005

Vraag 1

Welke MI-vergoeding voor het onderdeel schoonmaak is in de periode 2001-2005 verstrekt door het Ministerie van OCW?

Antwoord

Het antwoord kan verkregen worden uit de gegevens van het Ministerie van OCW. Het gedeelte van de MI-vergoeding die bedoelt is voor het onderdeel schoonmaak wordt per school gerelateerd aan de oppervlakte van de school.

De verstrekte MI-vergoeding voor het onderdeel schoonmaak is als volgt geweest:

Periode	Verstrekte MI-vergoeding onderdeel schoonmaak * A
2001	€ 14,56
2002	€ 15,93
2003	€ 15,94
2004	€ 16,12
2005	€ 16,52
2006	€ 17,08

Tabel 1: Verstrekte MI-vergoeding onderdeel schoonmaak

A= genormeerd aantal m² bruto vloeroppervlakte

Indien gekeken wordt naar de genormeerde verstrekte vergoeding zoals in tabel 1 aangegeven en de ontvangen vergoeding bij de deelnemende scholen, is het volgende zichtbaar:

Afwijking norm en ontvangen vergoeding	
Meer dan 35%	4%
Tussen 25% en 35%	8%
Tussen 15% en 25%	8%
Tussen 5% en 15%	12%
Ontvangen vergoeding gelijk aan normering	31%
Tussen -5 en -15%	14%
Tussen -15 en -25%	6%
Tussen -25 en -35%	4%
Meer dan -35%	12%

Tabel 2: Afwijking norm en ontvangen vergoeding

Uitgangspunt is de verstrekte oppervlaktegegevens van de deelnemende scholen. Deze oppervlakte is vermenigvuldigd met de genormeerde vergoeding die de school zou moeten krijgen. Dit bedrag is afgezet tegen de vergoeding die de school heeft ontvangen conform antwoord bij vraag 14 in de vragenlijst. Een groot deel van de ondervraagden, namelijk 36%, geeft aan dat de vergoeding meer is dan de norm (dit zijn de afwijkingen van -5% tot en met meer dan -35%). Daarentegen ontvangt 32% minder dan gesteld conform de normering.

4.3 Prijsontwikkelingen in relatie tot MI-vergoeding

Vraag 2

In welke mate is er bij deze vergoeding rekening gehouden met de prijsontwikkelingen binnen de schoonmaakbranche gedurende de periode 2001-2005?

Antwoord

Vanuit de OSB is inzicht verkregen van de gemiddelde prijsontwikkelingen die zich hebben voorgedaan in de schoonmaakbranche in de periode 2002-2006. Per schoonmaakbedrijf worden er per opdrachtgever individuele percentages afgesproken. Hierna zijn de gemiddelden weergegeven.

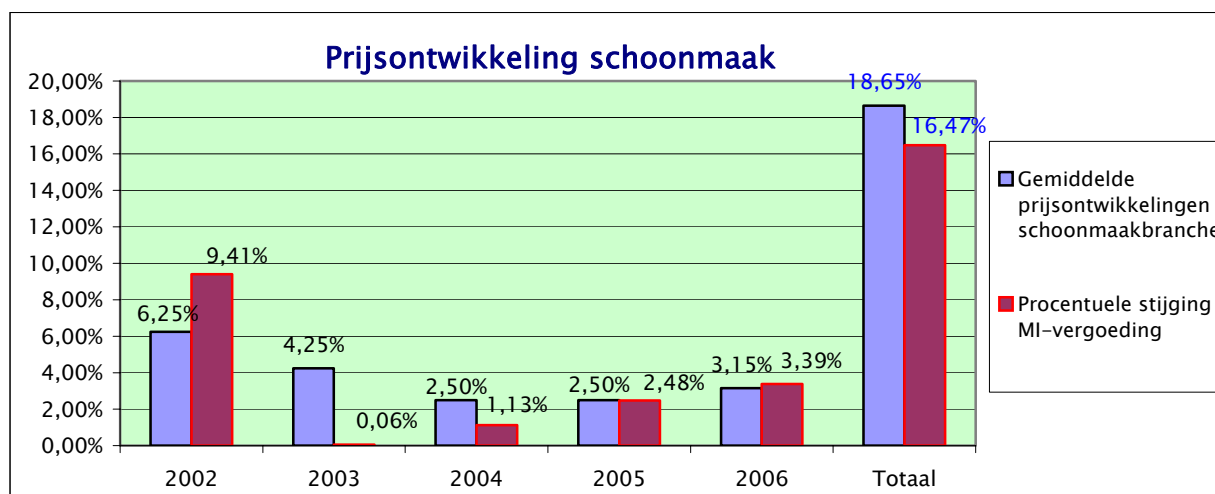
Periode	Gemiddelde prijsontwikkelingen schoonmaakbranche
2002	6,25 %
2003	4,25 %
2004	2,50 %
2005	2,50 %
2006	3,15 %

Tabel 3: Prijsontwikkelingen schoonmaakbranche, volgens OSB

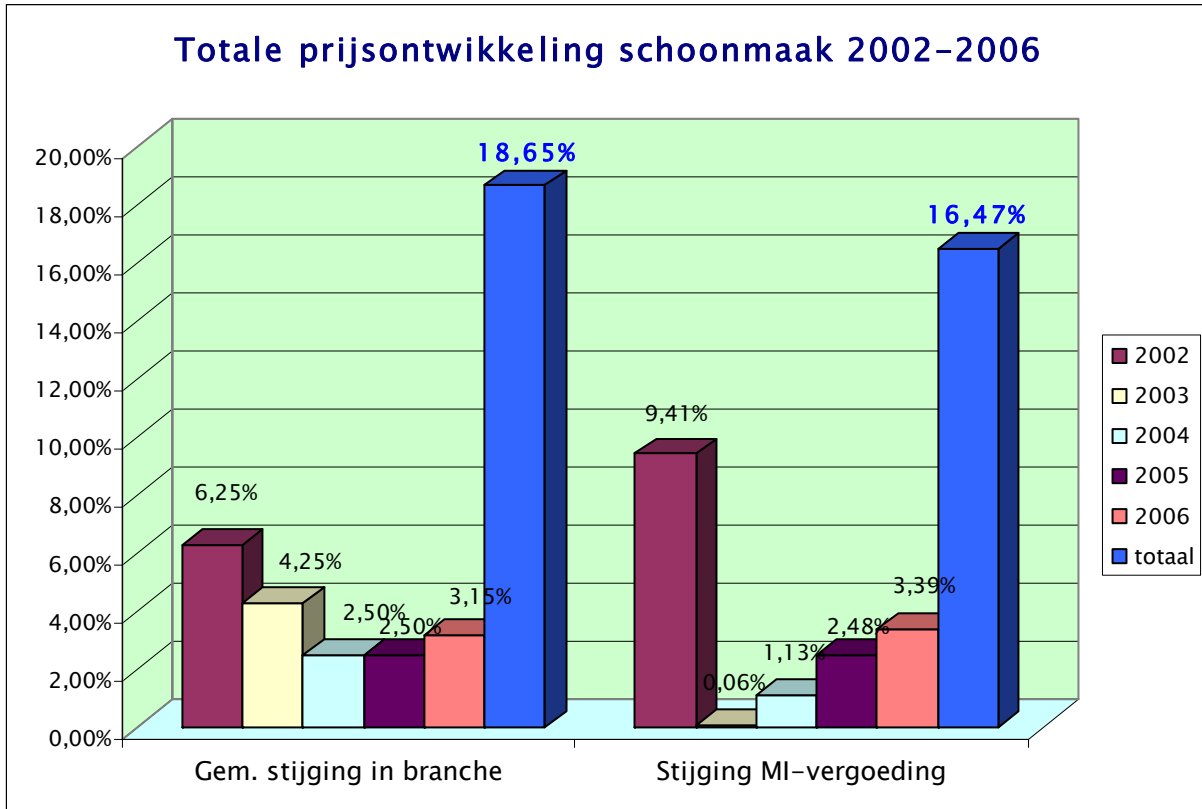
De MI-vergoeding voor het onderdeel schoonmaak heeft zich in dezelfde periode als volgt ontwikkeld;

Periode	Procentuele stijging MI-vergoeding
2002	9,41 %
2003	0,06 %
2004	1,13 %
2005	2,48 %
2006	3,39 %

Tabel 4: Gemiddelde prijsontwikkelingen schoonmaakbranche in relatie tot MI-vergoeding schoonmaak

Grafiek 1: Prijsontwikkeling schoonmaakbranche versus MI-vergoeding schoonmaak

Grafiek 2: Totale prijsontwikkeling schoonmaakbranche versus MI-vergoeding schoonmaak, periode 2002-2006

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de gemiddelde prijsstijging in de periode 2002-2006 voor de schoonmaakbranche 18,65% bedraagt en de MI-vergoeding voor het onderdeel schoonmaak is in dezelfde periode verhoogd met 16,47%.

In 2002 was de stijging van de MI-vergoeding hoger dan het marktgemiddelde. In 2003 en 2004 echter is ze achtergebleven ten opzichte van het marktgemiddelde. Tenslotte is de MI-vergoeding in 2005 ongeveer gelijk aan de marktverhoging en in 2006 hoger dan het marktgemiddelde.

De MI-vergoeding is in de periode van 2002-2006 in totaal 2,18% achter gebleven ten opzichte het branche gemiddelde in de schoonmaakbranche gedurende dezelfde periode.

4.4 Onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen

Vraag 3

In welke mate hebben zich onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen binnen het primair onderwijs in de periode 2001-2005 voorgedaan en in hoeverre hebben deze invloed op het nieuw vast te stellen MI-vergoeding voor schoonmaak voor 2006?

Antwoord

De volgende onderwijskundige en maatschappelijke ontwikkelingen hebben zich voorgedaan:

- Minder leerlingen in de klas, terwijl het oppervlakte gelijk is gebleven.
- Door intensiever gebruik van het schoolgebouw zijn de in gebruik name uren van de school toegenomen. Dit komt ook mede doordat scholen een andere functie krijgen, namelijk ook als: buurthuis, sportcentrum, buitenschoolse opvang.
- Ouders zijn steeds minder bereid om te ondersteunen op school, mede ook doordat de ouders vaak beide (parttime) werken
- Bij Europese en niet-Europese aanbestedingen is de selectie steeds meer op prijs gericht dan op kwaliteit.
- De aantrekkelijkheid voor schoonmaakbedrijven om scholen schoon te maken neemt hierdoor ook af.

Wij zien een tendens dat onderstaande ontwikkeling zich zullen voortzetten. Deze hebben eveneens direct invloed op het schoonmaakonderhoud van het schoolgebouw:

- Mogelijke buitenschoolse opvang van 6.00 – 20.00 uur
- Toename multifunctioneel gebruik van de school
- Deel van de schoonmaaktijd kan hierdoor in de toeslaguren gaan vallen; waardoor uren berekend zullen gaan worden tegen avond-, nacht- en/of weekendtarief.
- De ID-baners gaan waarschijnlijk verdwijnen; daardoor ook geen hand-en-span diensten meer (of tussenbeurten).

4.5 Besteding MI-vergoeding voor schoonmaak

Vraag 4

In welke mate wordt de MI-vergoeding voor schoonmaak door de scholen ook daadwerkelijk gebruikt voor schoonmaak?

Antwoord

Tijdens het interview met de directeur (of diens verantwoordelijke) van de deelnemende scholen is deze vraag gesteld. Uit de gegeven antwoorden kan het volgende worden afgeleid:

Bekendheid bekostigingsstelsel

Voordat gevraagd werd of de MI-vergoeding voor schoonmaak ook daadwerkelijk voor dat onderdeel gebruikt werd is eerst gevraagd of men op de hoogte was van het bekostigingsstelsel, zoals opgesteld door het ministerie OCW. Deze vraag is voorgelegd aan de directeur of diens vertegenwoordiger en 69% van de ondervraagden is bekend met het bekostigingsstelsel.

Is de directeur bekend met de vergoeding	
Ja	69%
Nee	31%

Tabel 5a: Bekendheid vergoeding

Indien de ondervraagde directeur of diens vertegenwoordiger niet bekend was met de hoogte van de vergoedingen is gevraagd wie er dan voor de betreffende school over de financiën gaat. De volgende antwoorden werden gegeven:

Indien niet de directeur, wie is er dan bekend met de vergoeding	
Schoolbestuur	52%
Gemeente	19%
Stichting	10%
Onbekend	19%

Tabel 5b: Bekendheid vergoeding

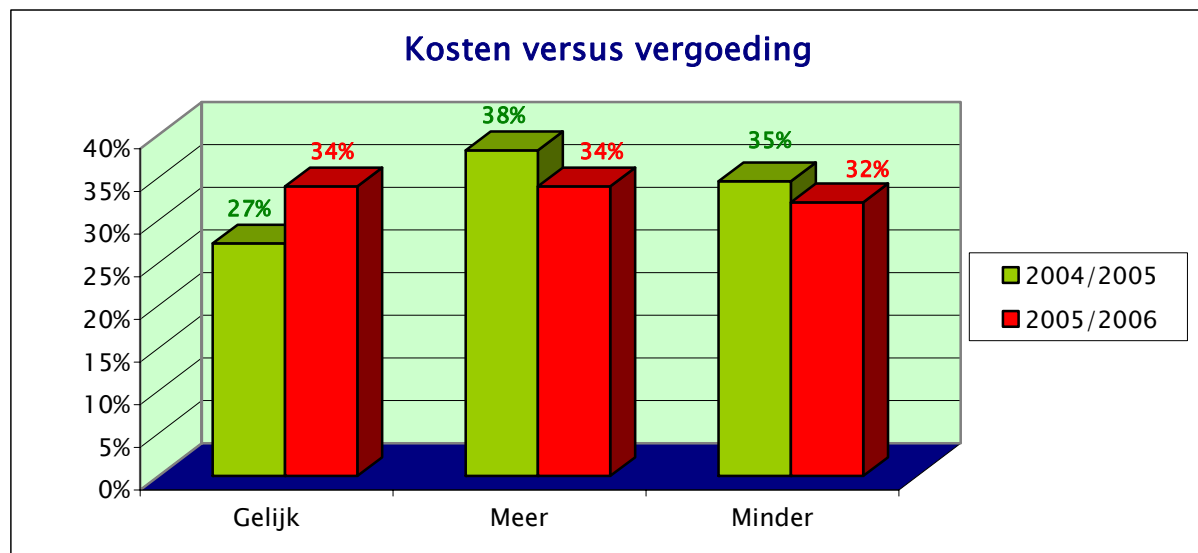
Daaropvolgend zijn de inhoudelijke vragen gesteld over de uitgaven van de vergoedingen (vragen 11 tot en met 15 van de vragenlijst, bijlage 1).

Uitgaven versus vergoeding

Om te achterhalen in hoeverre de uitgaven gelijk, meer of minder zijn dan de ontvangen vergoedingen zijn de kosten c.q. begroting voor het schoonmaakonderhoud van het schooljaar 2004/2005 en 2005/2006 opgevraagd. Dit geeft onderstaand overzicht:

Kosten versus vergoeding	2004/2005	2005/2006
Gelijk	27%	34%
Meer	38%	34%
Minder	35%	32%

Tabel 6: Kosten versus vergoeding

Grafiek 3: Kosten schoonmaak versus MI-vergoeding schoonmaak, periode 2004-2006

Voor het schooljaar 2004/2005 zijn bij 27% van de ondervraagden de kosten voor het schoonmaakonderhoud gelijk aan de ontvangen begroting. Voor het jaar daaropvolgend is er in de begroting rekening mee gehouden dat de kosten voor 34% gelijk zullen zijn dan de ontvangen vergoeding.

Daarentegen wordt er in het schooljaar 2004/2005 bij 38% van de ondervraagde scholen meer geld uitgegeven aan schoonmaakonderhoud dan de ontvangen vergoeding, in 2005/2006 is dit percentage iets gedaald naar 34%. Maar ook nagenoeg hetzelfde percentage, 35%, besteedt juist minder geld aan schoonmaakonderhoud dan de ontvangen vergoeding, ook dit percentage is in 2005/2006 iets afgenomen (32%).

Interessant is te zien naar de verschillende afwijkingen, hierna is een overzicht met bandbreedtes van 5%. Er is één deelnemende school waar de afwijking zeer groot was, namelijk:

2004/2005 : -80 %
2005/2006 : -82 %

Deze school ontvangt volgens de directeur of diens vertegenwoordiger een vergoeding waarvan maar 20% wordt besteedt aan schoonmaakonderhoud.

Verskil kosten t.o.v. vergoeding	2004/2005	2005/2006
Kosten gelijk aan vergoeding	27%	34%
Tussen 0 en 5%	5%	6%
Tussen 5 en 10%	11%	4%
Tussen 10 en 15%	4%	8%
Tussen 15 en 20%	7%	8%
Meer dan 20%	11%	9%
Tussen 0 en -5%	11%	4%
Tussen -5 en -10%	5%	2%
Tussen -10 en -15%	4%	11%
Tussen -15 en -20%	4%	4%
Meer dan -20%	11%	11%

Tabel 7: Verskil kosten tov vergoeding

Tevens is de reden nagevraagd waarom de betreffende scholen soms meer of minder geld hebben uitgegeven aan schoonmaakonderhoud in het schoolgebouw dan de ontvangen vergoeding. De volgende antwoorden zijn gegeven:

Bij meer geld uitgegeven dan ontvangen, is dit ten koste gegaan van:

(willekeurige, alfabetische volgorde)

- Algemene middelen
- Conciërge
- Diversen
- Energie
- Exploitatie
- Extra schoonmaak
- Glas/grote schoonmaak
- Leermiddelen
- Materialen
- Materiaal en onderhoud

Bij minder geld uitgegeven dan ontvangen, is dit besteed aan:

(willekeurige, alfabetische volgorde)

- Conciërge
- Energie
- Overige pand kosten
- Reserves
- Sanitaire voorzieningen
- Uitbreiding schooloppervlakte

4.6 Schoonmaakkwaliteit

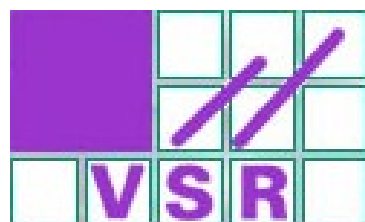
Vraag 5

Wat is de gemiddelde kwaliteit van de schoonmaak van scholen in het primair onderwijs in Nederland in de periode van 2001-2005? Waarbij de volgende aandachtspunten van belang zijn:

- De organisatie van de schoonmaak binnen de scholen;
- Schoon volgens de normen van het VSR-systeem;
- Schoon in de beleving van de gebruiker;
- Het verschil in schoonmaakresultaat tussen grote en kleine scholen;
- Het verschil in schoonmaakresultaat tussen scholen in de grote steden en op het platteland;
- Het verschil in schoonmaakresultaat tussen oud- en nieuwbouwscholen.

Antwoord

Om antwoord te kunnen krijgen op de gemiddelde schoonmaakkwaliteit van de scholen in het primair onderwijs in Nederland in de periode van 2001-2005, zullen eerst de onderliggende aandachtspunten behandeld worden.

A) Organisatie van de schoonmaak binnen de scholen

Op de vraag op welke wijze de schoonmaak binnen de scholen georganiseerd is, kan op diverse onderdelen beantwoord worden. Als eerste wordt de uitvoering van de schoonmaak bekeken.

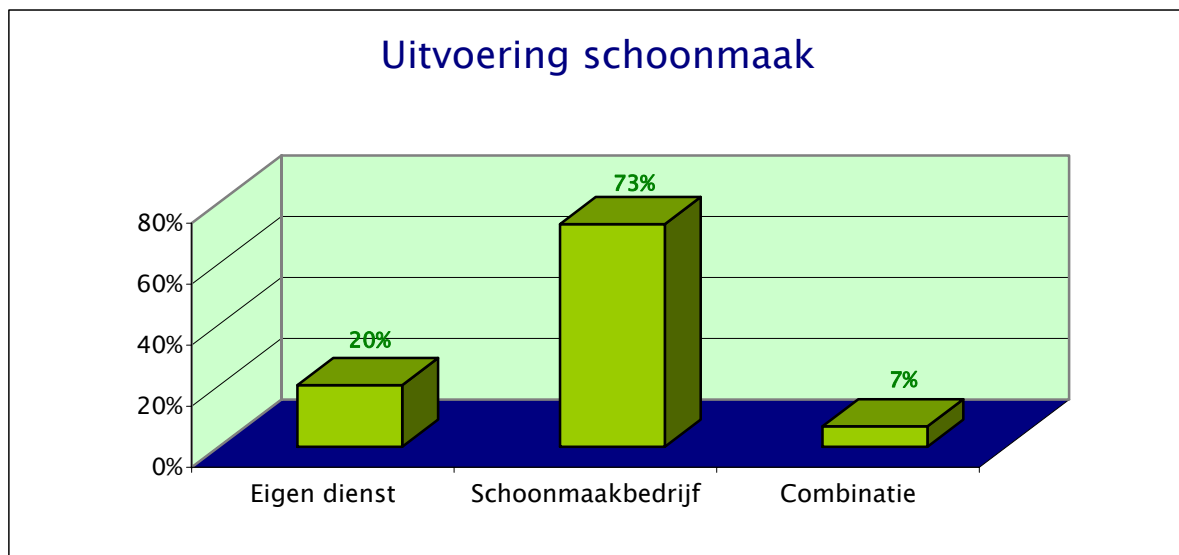
Uitvoering schoonmaakwerkzaamheden

De schoonmaakwerkzaamheden kunnen door een extern schoonmaakbedrijf uitgevoerd worden of geheel in eigen dienst. Tevens kan er een combinatie gelegd zijn, dan wordt een deel door het schoonmaakbedrijf gedaan en een deel door de eigen dienst.

De uitvoering van de schoonmaakwerkzaamheden binnen het primair onderwijs is als volgt in Nederland geregeld:

Uitvoering schoonmaak	
Eigen dienst	20%
Schoonmaakbedrijf	73%
Deel schoonmaakbedrijf, deel eigen dienst	7%

Tabel 8: Uitvoering schoonmaak

Grafiek 4: Uitvoering schoonmaak (Eigen dienst – Schoonmaakbedrijf – Combinatie)

In 2002 is er een actie van start gegaan "schoon op school, fris in de klas". Deze actie had tot doel om de schoonmaakkwaliteit in de scholen te verhogen, mede door:

- Meer geld ter beschikking te stellen voor professioneel schoonmaakwerk;
- Maken van een brochure voor schoolbesturen met aanwijzingen en tips voor het beter organiseren en managen van schoonmaakwerk;
- Maken van schoonmaak- en klassenkaarten als extra hulpmiddel voor de 'schoonmaakkbewaking'.

De deelnemende scholen is gevraagd of men bekend is met de betreffende actie. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, is meer dan 60% niet bekend met de actie.

Bekendheid actie	
Ja	39%
Nee	61%

Tabel 9: Bekendheid actie

Indien men wel op de hoogte was van de actie, is nagevraagd welke middelen er ingezet zijn zoals aangegeven tijdens de actie.

Ingezette middelen actie Schoon op school, fris in de klas	
Schoonmaakkaart voor in de klas	37%
Schoonmaakkaart voor de school	17%
Poster	20%
Frequentietabellen	6%
Anders, namelijk:	14%
– Enquête gehouden	
– Extra schoonmaak ingezet	
– Overleg met schoonmaakbedrijf	
– Werkgroep geformeerd	

Tabel 10: Ingezette middelen actie

Tevens is de link gelegd met de technische kwaliteitsmetingen (zoals verderop in het rapport nog zal worden beschreven) en de bekendheid met de actie. Uit onderstaand overzicht blijkt dat er nagenoeg geen verschil zit tussen de resultaten of men wel of niet bekend is met de actie.

Bekendheid met actie "Schoon op school"	
Technische meting voldoende	49%
Technische meting onvoldoende	51%

Tabel 11: Actie versus technische meting

Voor het bewaken en het kunnen controleren van de uitgevoerde schoonmaakwerkzaamheden is het van belang om te weten of men bekend is met het werkprogramma. In het werkprogramma is afgesproken per ruimtecategorie wat er wanneer uitgevoerd moet worden.

Alle schoonmaakhandelingen (bv bovenzijde lestafels afnemen of toiletpot reinigen) worden vermeld en de bijbehorende jaarfrequentie. De jaarfrequentie is het aantal keren dat een handeling per jaar uitgevoerd moet worden. Bijvoorbeeld frequentie van 200 betekent dat de handeling elke dag moet worden uitgevoerd (5 dagen in de week gedurende 40 werkweken per jaar) en een frequentie van 40 geeft aan dat de handeling maar 1x per week moet worden gedaan.

Gevraagd is in hoeverre de schooldirecteuren of diens vertegenwoordiger bekend is met het werkprogramma die de schoonmaakmedewerkers moeten uitvoeren. In onderstaande tabel 3 blijkt dat het merendeel bekend is met het werkprogramma.

Bekendheid werkprogramma schoonmaak	
Ja	93%
Nee	7%

Tabel 12: Bekendheid werkprogramma schoonmaak

Er zijn diverse mogelijkheden door wie het werkprogramma is opgesteld. De volgende antwoorden zijn gegeven:

Werkprogramma vervaardigd door	
Conform gestelde in actie "Schoon op school, fris in de klas"	1%
Conform schoonmaakbedrijf	64%
Conform adviesbureau	6%
Conform mantelcontract	6%
Anders, namelijk:	24%
- Overleg met bestuur	
- Overleg met stichting	
- Eisen en wensen school (directeur en docenten)	
- Na overleg met GGD	
- Overleg met gemeente	
- Overleg met betrokken schoonmaakmedewerker	

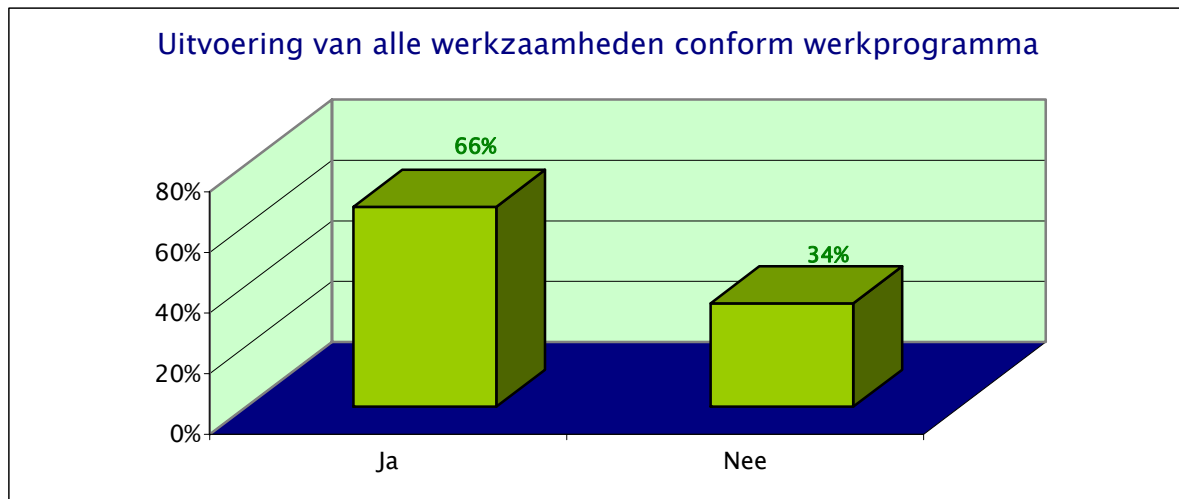
Tabel 13: Vervaardiging werkprogramma

Volgens de antwoorden van de schooldirecteuren of diens vertegenwoordiger worden niet alle werkzaamheden conform programma uitgevoerd.

Uitvoering van alle werkzaamheden conform werkprogramma	
Ja	66%
Nee	34%

Tabel 14: Uitvoering werkzaamheden werkprogramma

Grafiek 5: Uitvoering schoonmaak conform overeengekomen schoonmaakprogramma

Indien er werkzaamheden worden overgeslagen, dan zijn dit de volgende werkzaamheden: (meerdere antwoorden mogelijk)

Werkzaamheden die overgeslagen worden	
Randen en richels	23%
Vloeren	19%
Spinrag	15%
Glasbewassing	8%
Vensterbanken	8%
Tafels	8%
Deuren	8%
Kantoren	4%
Leslokalen	4%
Sanitaire voorzieningen	4%

Tabel 15: Overgeslagen werkzaamheden

Binnen een school kan het op verschillende manieren geregeld zijn wie er verantwoordelijk is voor het toezicht op de schoonmaak binnen de school, zoals in onderstaande tabel is weergegeven.

Verantwoordelijke voor toezicht schoonmaak	
Directeur	78%
Conciërge	7%
Locatie leider	6%
Adjunct directeur	5%
Niemand	2%
Conciërge + docenten	1%
Gezamenlijk	1%

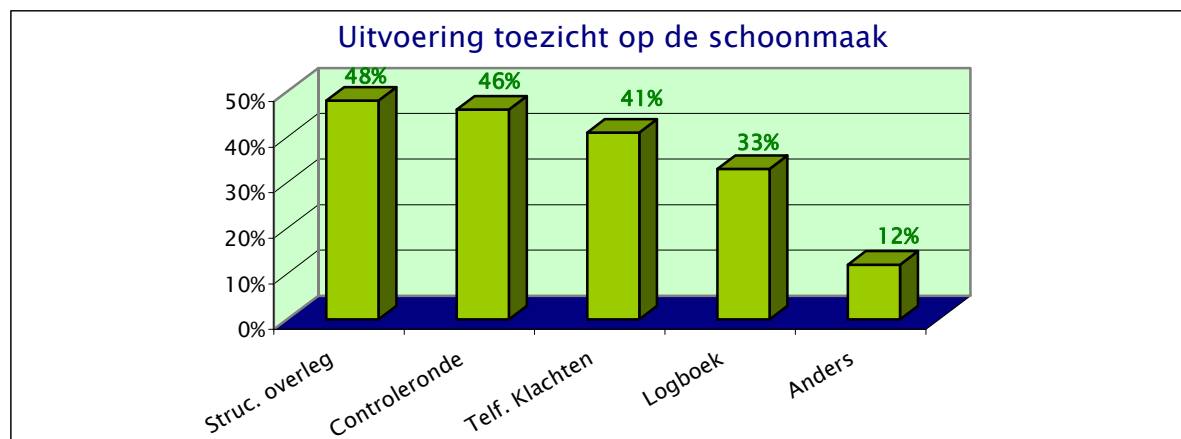
Tabel 16: Verantwoordelijke toezicht schoonmaak

Zoals aangegeven is de directeur van de school in de meeste gevallen de verantwoordelijke voor het toezicht op de schoonmaak.

Naast dat bekend moet zijn wie er verantwoordelijk is voor het schoonmaakonderhoud binnen een school, is het van belang om te weten op welke wijze het toezicht wordt uitgevoerd. Er zijn verschillende methodieken, deze staan vermeld in onderstaande tabel:

Uitvoering toezicht op de schoonmaak	
Structureel overleg met schoonmaakbedrijf	48%
Lopen van een controleronde	46%
Telefonisch doorgeven van klachten	41%
Gebruik van logboek	33%
Anders, namelijk	
- Niet	8%
- Signalen docenten	2%
- Overleg met medewerker	2%

Tabel 17: Uitvoering toezicht schoonmaak

Grafiek 6: Uitvoering toezicht overeengekomen schoonmaakprogramma

Inzet derden

In veel gevallen wordt er gebruik gemaakt van anderen voor het uitvoeren van de schoonmaakwerkzaamheden. In tabel 18 wordt zichtbaar dat 90% gebruik maakt van deze extra hulp.

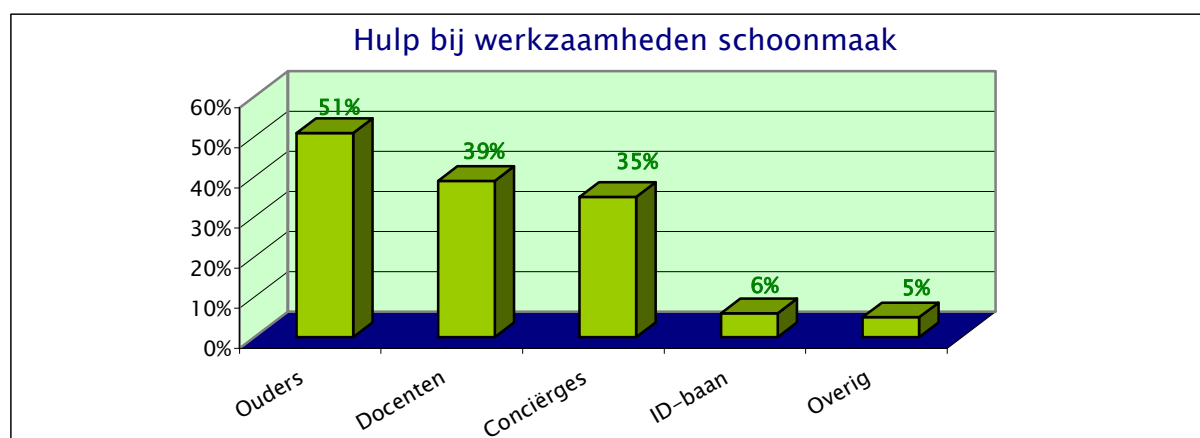
Inzet derden	
Gebruik van extra hulp	90%
Geen gebruik van extra hulp	10%

Tabel 18: Inzet derden

Indien de hulp ingeroepen wordt, wordt dat door onderstaande personen uitgevoerd:

Hulp bij schoonmaakwerkzaamheden door:	
Ouders	51%
Docenten	39%
Conciërge	35%
ID-baan	6%
Stagiaire	4%
Overig	1%

Tabel 19: Hulp bij schoonmaakmedewerkers

Grafiek 7: Hulp bij schoonmaak door derden

Tevens is gevraagd welke werkzaamheden deze derden uitvoeren, zoals hierna weergegeven:

Werkzaamheden derden	
Glasbewassing	22%
Extra schoonmaak algemeen	19%
Technisch onderhoud	17%
Meubilair	15%
Vegen lokalen	15%
Vloer conserveren	9%
Leermateriaal schoonmaken	6%
Hoge randen/richels	6%
Toilet	5%
Calamiteit	3%
Stoelen op tafel	1%
Entree	1%
Personeelskamer	1%

Tabel 20: Werkzaamheden derden

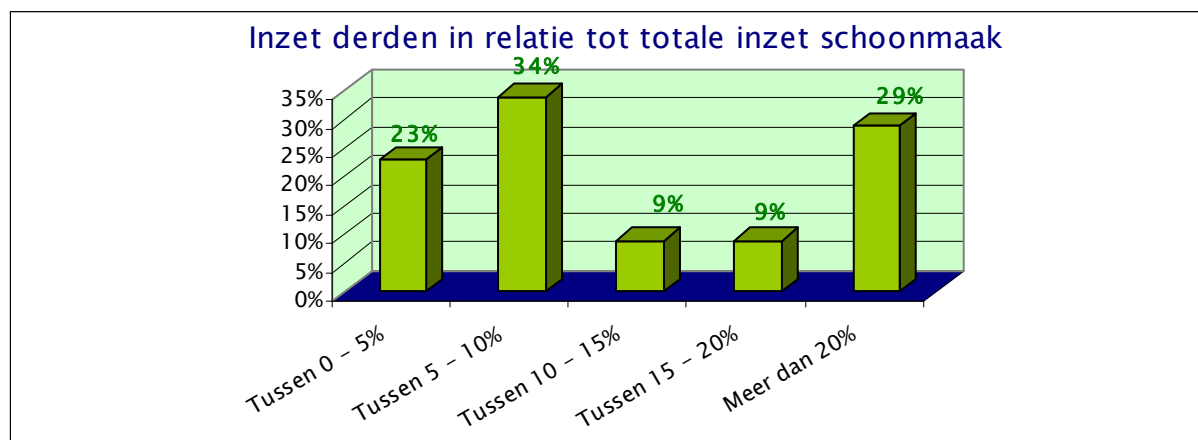
Inzet uren derden

Er kan ook een relatie gelegd worden tussen de schoonmaakuren die door de eigen dienst c.q. schoonmaakbedrijf worden uitgevoerd en de uren die door de extra hulp wordt ingezet (zoals bedoeld in tabel 8-19).

Hierbij is gekeken naar het totaal aantal uren per week zoals ingevuld in de vragenlijst bij vraag 7b en het aantal weken dat er schoongemaakt wordt (vraag 7c). Bij vraag 18b is daarentegen gevraagd hoeveel uren per jaar door de derden wordt ingezet. De uren die extra ingezet worden door derden zijn afgezet tegen de reguliere uren. Dit resulteert in onderstaand overzicht, tabel 21.

Inzet derden versus regulier	
Tussen 0 – 5%	23%
Tussen 5 – 10%	34%
Tussen 10 – 15%	9%
Tussen 15 – 20%	6%
Meer dan 20%	29%

Tabel 21: Inzet derden versus regulier

Grafiek 8: Inzet derden in relatie tot totale inzet tijd tbv. schoonmaak

Opmerkelijk is dat een belangrijk deel van de ondervraagden (29%) aangeeft dat er meer dan 20% extra uren wordt ingezet.

Als voorbeeld kan een school worden genoemd, waarbij 900 reguliere schoonmaak uren op jaarbasis worden ingezet, maar daarnaast door derden (vaak in de vakantieperiodes) nog eens 300 uren worden ingezet. Dit is een toevoeging van 33% op de reguliere schoonmaaktijd!

Gekeken is naar de relatie tussen de technische schoonmaakkwaliteit en de inzet van derden (zoals bedoeld in tabel 18-21). Dit resulteert in het volgende overzicht:

Inzet derden	Resultaat technische kwaliteit	%
Geen inzet derden:	Kwaliteit voldoende	56%
	Kwaliteit onvoldoende	44%
Wel inzet derden:	Kwaliteit voldoende	51%
	Kwaliteit onvoldoende	49%

Tabel 22: Inzet derden versus technische kwaliteit

Tevens is gekeken naar de relatie tussen de kosten van de extra inzet van derden en de technische schoonmaakkwaliteit. Dit is op de volgende manier tot stand gekomen:

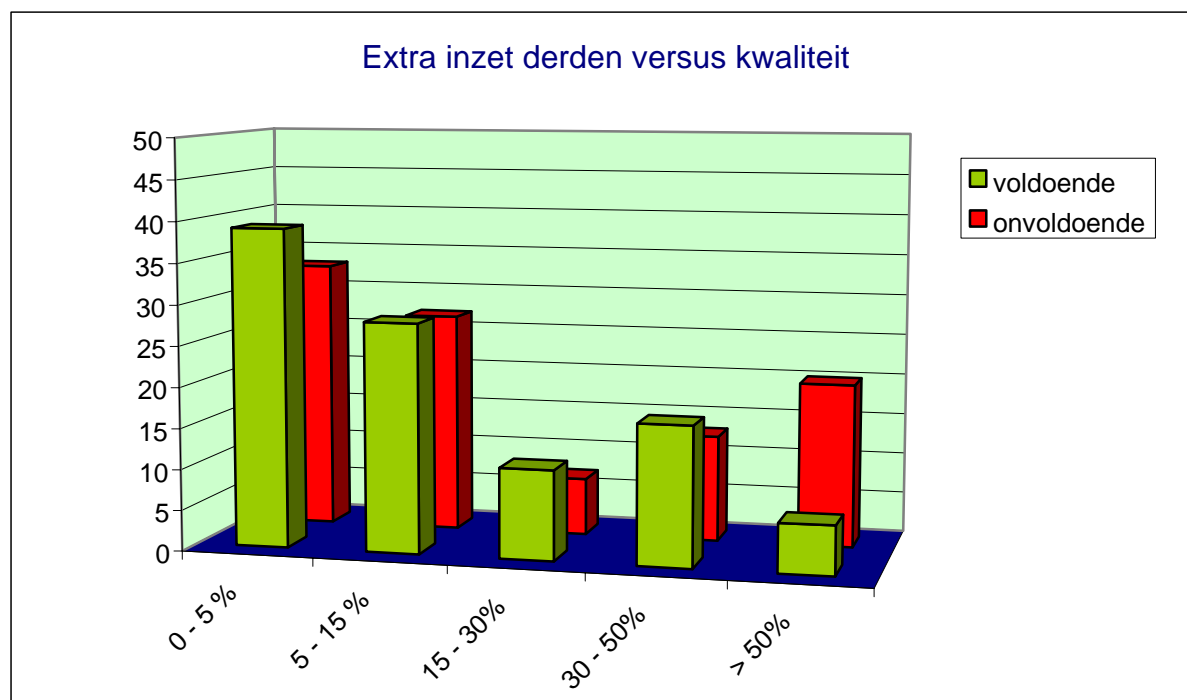
De aangegeven uren die ingezet worden door derden zijn vermenigvuldigd met een verrekentariaf van € 18,50. Dit marktconforme verrekentariaf is gebaseerd op gangbare verdeling van functiegroepen in de schoonmaakbranche en de daarbij behorende tarieven. Zo kennen we de functiegroepen en tariefstelling van jeugd, vakvolwassen, meewerkend en niet-meewerkend toezicht. De kosten voor inzet derden is afgezet tegen de totale kosten die de school kwijt is voor het reguliere schoonmaken (vaak uitgevoerd door een schoonmaakbedrijf). Dit bedrag is verkregen uit het antwoord van vraag 15a van de vragenlijst. Deze twee bedragen zijn tegen elkaar afgezet in tabel 23.

Extra kosten inzet derden t.o.v. vaste kosten schoonmaak	%	Technische kwaliteit
Tussen 0 - 5 %	39%	Kwaliteit voldoende
Tussen 5 - 15 %	28%	Kwaliteit voldoende
Tussen 15 - 30%	11%	Kwaliteit voldoende
Tussen 30 - 50%	17%	Kwaliteit voldoende
Meer dan 50%	6%	Kwaliteit voldoende
Tussen 0 - 5 %	33%	Kwaliteit onvoldoende
Tussen 5 - 15 %	27%	Kwaliteit onvoldoende
Tussen 15 - 30%	7%	Kwaliteit onvoldoende
Tussen 30 - 50%	13%	Kwaliteit onvoldoende
Meer dan 50%	20%	Kwaliteit onvoldoende

Tabel 23: Inzet derden, resultaat kwaliteit versus extra kosten

In sommige gevallen wordt er meer dan 50% extra ingezet (bijvoorbeeld regulier € 18.000, = inzet, inzet derden nog eens € 31.000, =) en is de kwaliteit nog steeds onvoldoende.

Grafiek 9 geeft bovenstaande gegevens grafisch weer.

Grafiek 9: Extra inzet derden versus kwaliteit

Indien gekeken wordt naar de scholen waar extra uren worden ingezet door derden, en dit wordt afgezet tegen de technische en belevingskwaliteit, kan het volgende aangegeven worden:

Beleving en technische kwaliteit bij extra inzet derden	
Beleving positief, kwaliteit voldoende	25%
Beleving positief, kwaliteit onvoldoende	13%
Beleving negatief, kwaliteit voldoende	44%
Beleving negatief, kwaliteit onvoldoende	19%

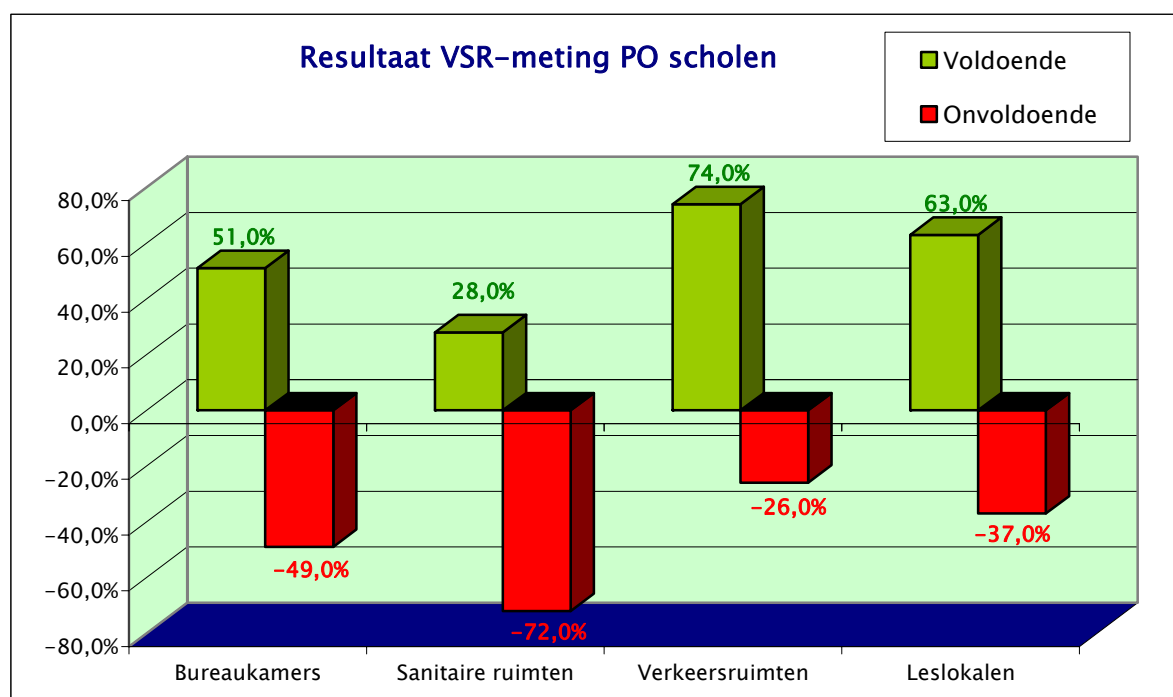
Tabel 24: Beleving en VSR bij extra inzet

Daar waar extra uren worden ingezet is bij 44% van de ondervraagde scholen de beleving negatief maar is de technische VSR kwaliteitsmeting wel een voldoende. Men zet dus extra uren in, beleving is niet goed, maar technisch is het wel goed.

B) Schoon volgens de normen van het VSR-systeem

	Bureaukamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	51%	28%	74%	63%
Onvoldoende	49%	72%	26%	37%

Tabel 25: VSR Resultaten algemeen

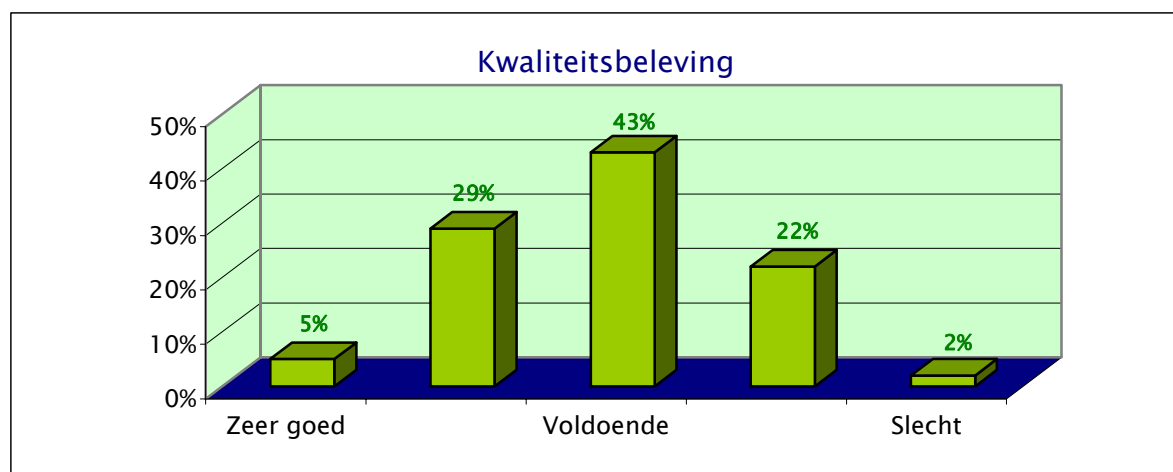

Grafiek 10: Resultaat alle VSR-metingen onderzoek 2006 bij PO Scholen in Nederland.

C) Schoon in de beleving van de gebruiker

Kwaliteitsbeleving algemeen	
Zeer goed	5%
Goed	29%
Voldoende	43%
Matig tot onvoldoende	22%
Slecht	2%

Tabel 26: Kwaliteitsbeleving schoonmaak

Grafiek 11: Resultaat beleving schoonmaakkwaliteit.

Daaropvolgend kan ook aangegeven worden of er verschillen c.q. overeenkomsten zijn met de technische VSR-kwaliteitsmetingen en de beleving van de gebruiker van de school.

Technische VSR meting versus beleving	
Voldoende VSR, beleving voldoende tot zeer goed	40%
Voldoende VSR, beleving matig tot slecht	11%
Onvoldoende VSR, beleving voldoende tot zeer goed	35%
Onvoldoende VSR, beleving matig tot slecht	13%

Tabel 25: Kwaliteitsbeleving versus technische meting

D) Het verschil in schoonmaakresultaat tussen grote en kleine scholen

Onderverdeling school inclusief de procentuele onderverdeling van de deelnemende scholen:

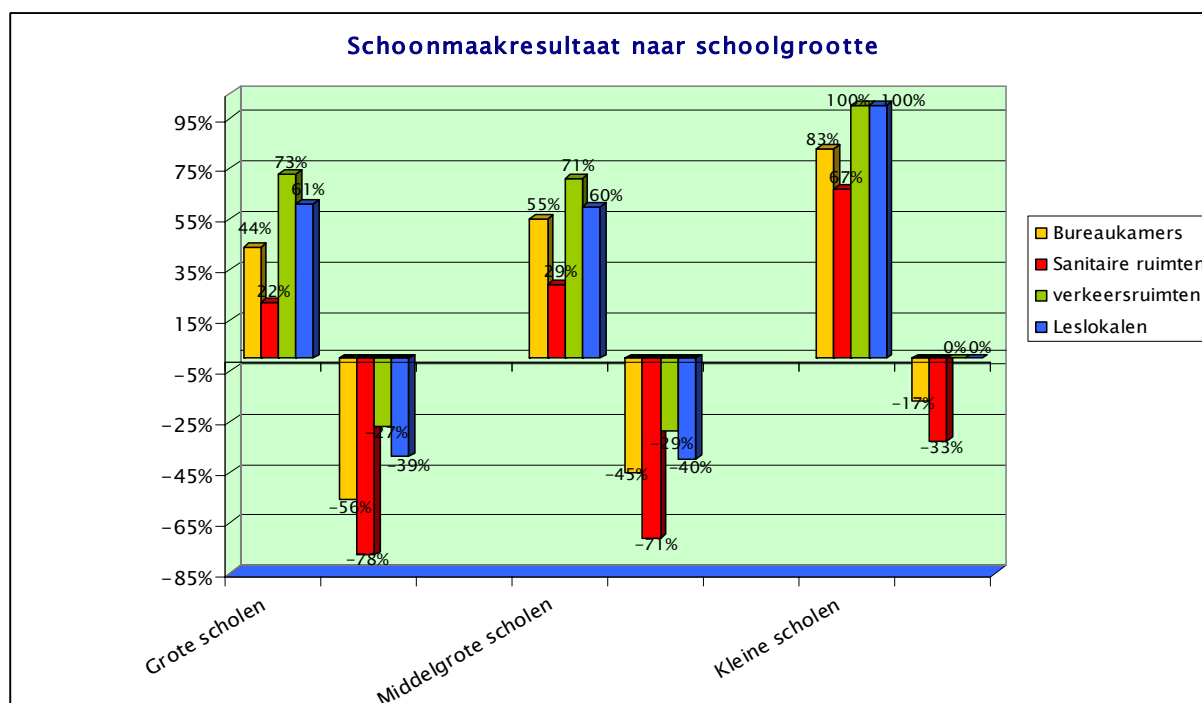
Groot:	Groter dan 1000 m ²	49%
Middel:	Tussen de 500 en 1000 m ²	45%
Klein:	Kleiner dan 500 m ²	6%

Groot	Bureaukamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	44%	22%	73%	61%
Onvoldoende	56%	78%	27%	39%

Middel	Bureaukamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	55%	29%	71%	60%
Onvoldoende	45%	71%	29%	40%

Klein	Bureaukamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	83%	67%	100%	100%
Onvoldoende	17%	33%	0%	0%

Tabel 27: Resultaten VSR-metingen per grootte school

Grafiek 12: Schoonmaakresultaat gerelateerd aan schoolgrootte.

Indien naar bovenstaande onderverdeling wordt gekeken, kan aangegeven worden dat in de grote en middelgrote scholen het sanitair beduidend veezer zijn dan in een kleine school. In de kleine school zijn alle ruimtegroepen meer voldoende dan onvoldoende. In de verkeersruimten en de leslokalen zijn zelfs geen verstoringen aangetroffen.

E) Het verschil in schoonmaakresultaat tussen scholen in grote steden en op het platteland

Onderverdeling school inclusief de procentuele onderverdeling van de deelnemende scholen:

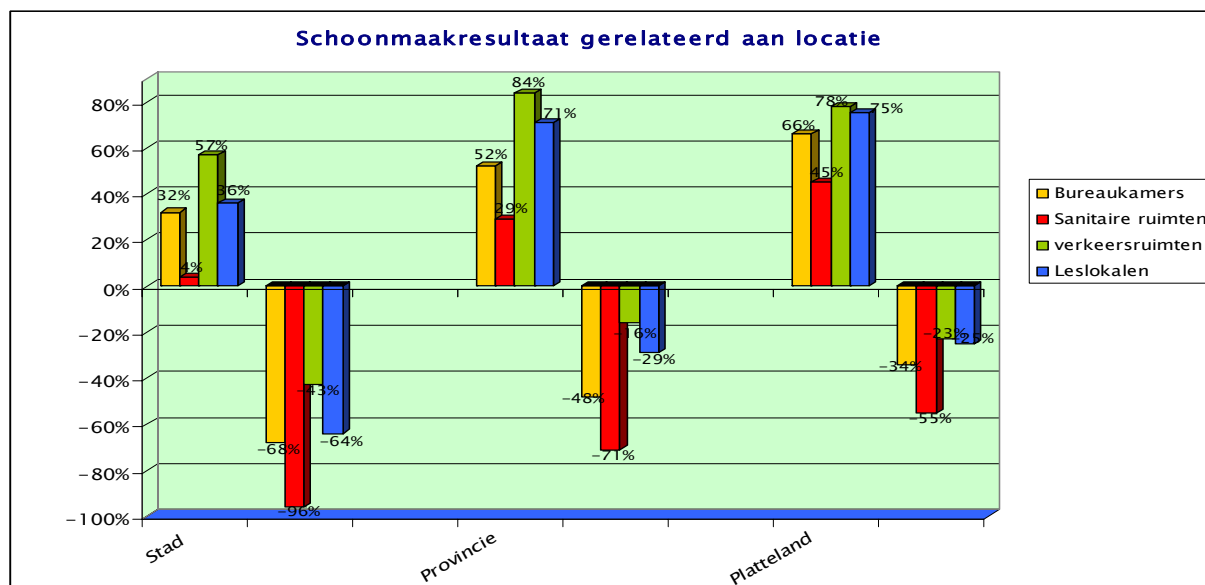
Stad:	Meer dan 150.000 inwoners	29%
Provincie:	Tussen de 25.000 en 150.000 inwoners	31%
Platteland:	Minder dan 25.000 inwoners	40%

Stad	Bureaukamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	32%	4%	57%	36%
Onvoldoende	68%	96%	43%	64%

Provincie	Bureaukamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	52%	29%	84%	71%
Onvoldoende	48%	71%	16%	29%

Platteland	Bureaukamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	66%	45%	78%	75%
Onvoldoende	34%	55%	23%	25%

Tabel 28: Resultaten VSR-metingen per plaats

Grafiek 13: Schoonmaakresultaat gerelateerd aan schoollocatie.

Zoals uit bovenstaande overzichten blijkt is het sanitair in de steden ruim onvoldoende, in de provincie plaatsen is het iets minder onvoldoende en op het platteland is het bijna gelijk aan een voldoende. De verkeersruimten zijn in alle gevallen voldoende. Daarentegen zijn de bureaurooms en de leslokalen in de steden onvoldoende terwijl deze ruimtegroepen in de provincie en op het platteland voldoende zijn.

Overall kan aangegeven worden dat de kwaliteit in de stad minder goed is dan in een provincie plaats en het platteland.

F) Het verschil in schoonmaakresultaat tussen oud- en nieuwbouwscholen

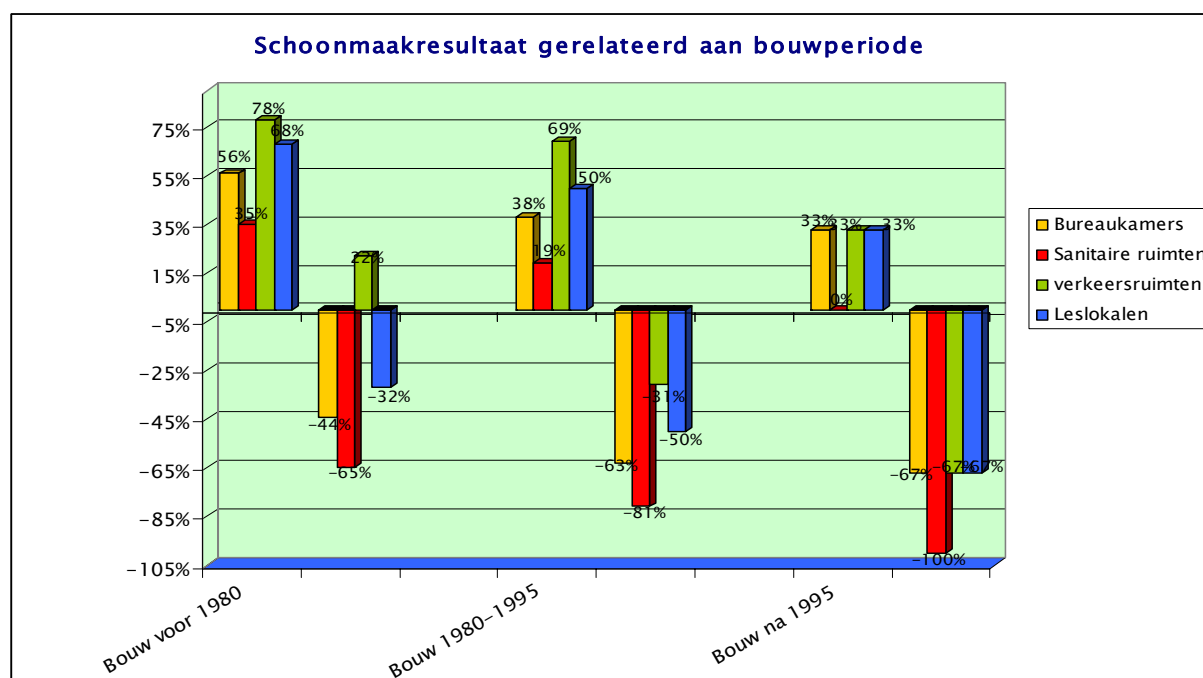
Oud:	Voor 1980 gebouwd	74%
Middel:	Tussen 1980 en 1995 gebouwd	19%
Nieuw:	Na 1995 gebouwd	7%

Oud	Bureaunkamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	56%	35%	78%	68%
Onvoldoende	44%	65%	22%	32%

Middel	Bureaunkamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	38%	19%	69%	50%
Onvoldoende	63%	81%	31%	50%

Nieuw	Bureaunkamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	33%	0%	33%	33%
Onvoldoende	67%	100%	67%	67%

Tabel 29: Resultaten VSR-metingen per leeftijd school

Grafiek 14: Schoonmaakresultaat gerelateerd aan bouwperiode.

Het meest opvallende uit bovenstaande overzichten is dat de kwaliteit van de schoonmaak slechter is in de nieuwbouwscholen dan in de oudbouw. Zelfs het sanitair is in alle gevallen van de nieuwbouwscholen onvoldoende, daarentegen is het 'maar' voor 65% onvoldoende in de oudbouw.

Extra: Het verschil in schoonmaakresultaat verdeeld naar organisatie schoonmaak

Hierna volgen enkele extra vergelijkingen, om te kunnen vaststellen welke factoren van invloed zijn op de geleverde schoonmaakkwaliteit.

Bijvoorbeeld de gerealiseerde schoonmaakkwaliteit in relatie tot de wijze waarop een de schoonmaak is georganiseerd binnen een school. De resultaten zijn verdeeld naar:

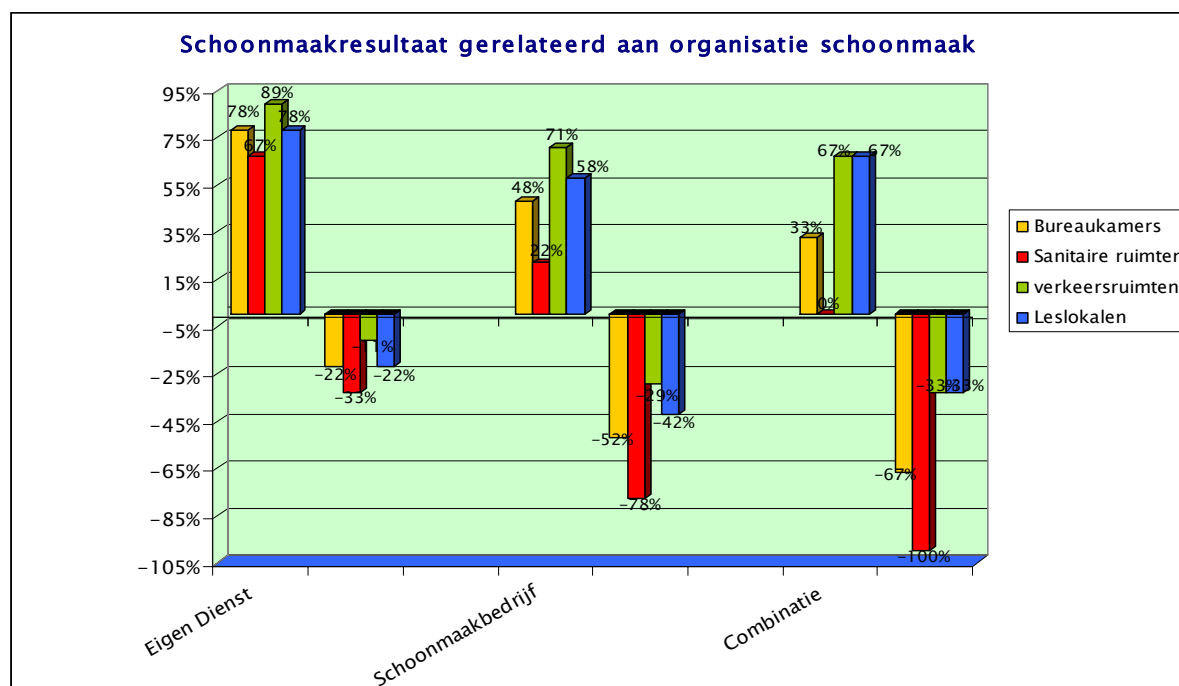
- Eigen dienst
- Schoonmaakbedrijf
- Combinatie met eigen dienst en schoonmaakbedrijf

Eigen dienst	Bureaukamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	78%	67%	89%	78%
Onvoldoende	22%	33%	11%	22%

Schoonmaakbedrijf	Bureaukamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	48%	22%	71%	58%
Onvoldoende	52%	78%	29%	42%

Combinatie	Bureaukamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	33%	0%	67%	67%
Onvoldoende	67%	100%	33%	33%

Tabel 30: Resultaten VSR-metingen per wijze van organisatie schoonmaak binnen school

Grafiek 15: Schoonmaakresultaat gerelateerd aan organisatie schoonmaak.

De schoonmaakkwaliteit van scholen die door een eigen dienst worden schoongemaakt (met name de toiletten), zijn beter schoon in vergelijking met andere organisatie vormen.

Extra: Het verschil in schoonmaakresultaat verdeeld naar grootte en locatie

Hierna volgen enkele extra vergelijkingen, om te kunnen vaststellen welke factoren van invloed zijn op de geleverde schoonmaak kwaliteit. Bijvoorbeeld de correlatie tussen de schoonmaak kwaliteit en grootte van de school:

School gelegen in de STAD

Aantal: 14 grote scholen

Stad + grote school	Bureaunkamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	29%	0%	57%	50%
Onvoldoende	71%	100%	43%	50%

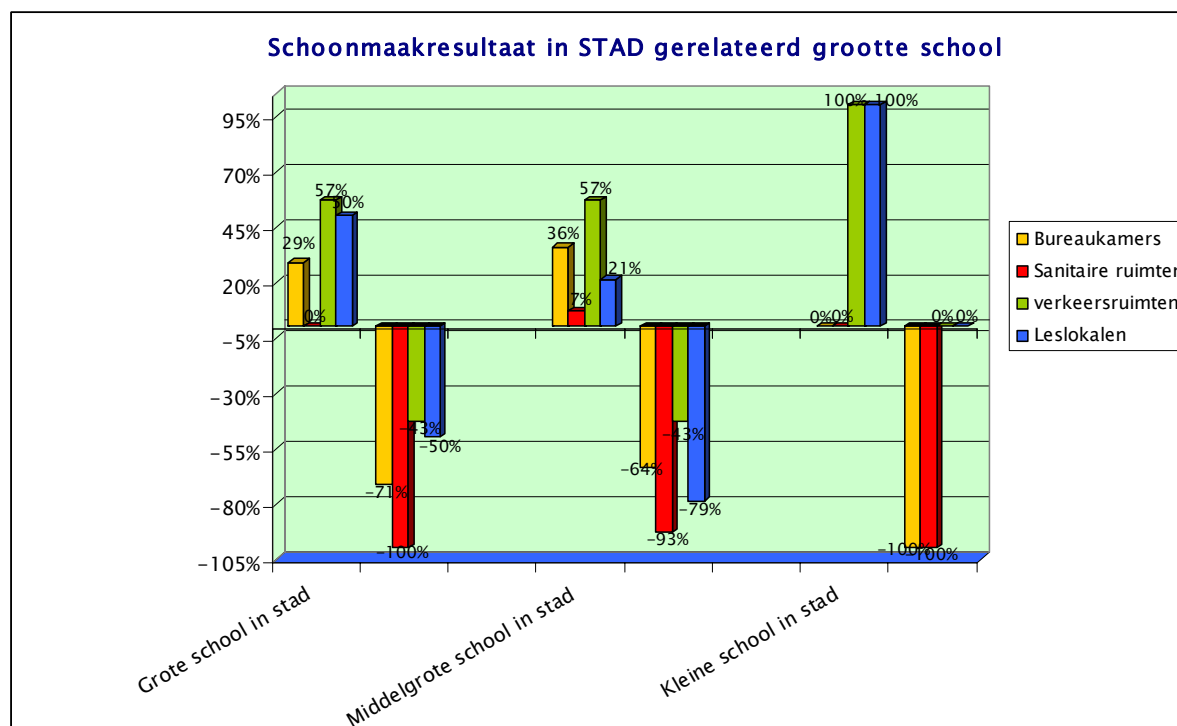
Aantal: ook 14 middelgrote scholen

Stad + middelgrote school	Bureaunkamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	36%	7%	57%	21%
Onvoldoende	64%	93%	43%	79%

Aantal: 1 kleine school

Stad + kleine school	Bureaunkamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	0%	0%	100%	100%
Onvoldoende	100%	100%	0%	0%

Tabel 31: Resultaten VSR-metingen in STAD gerelateerd aan grootte school

Grafiek 16: Schoonmaakresultaat VSR-metingen in STAD gerelateerd aan grootte school.

School gelegen in de PROVINCIE

Aantal: 21 grote scholen

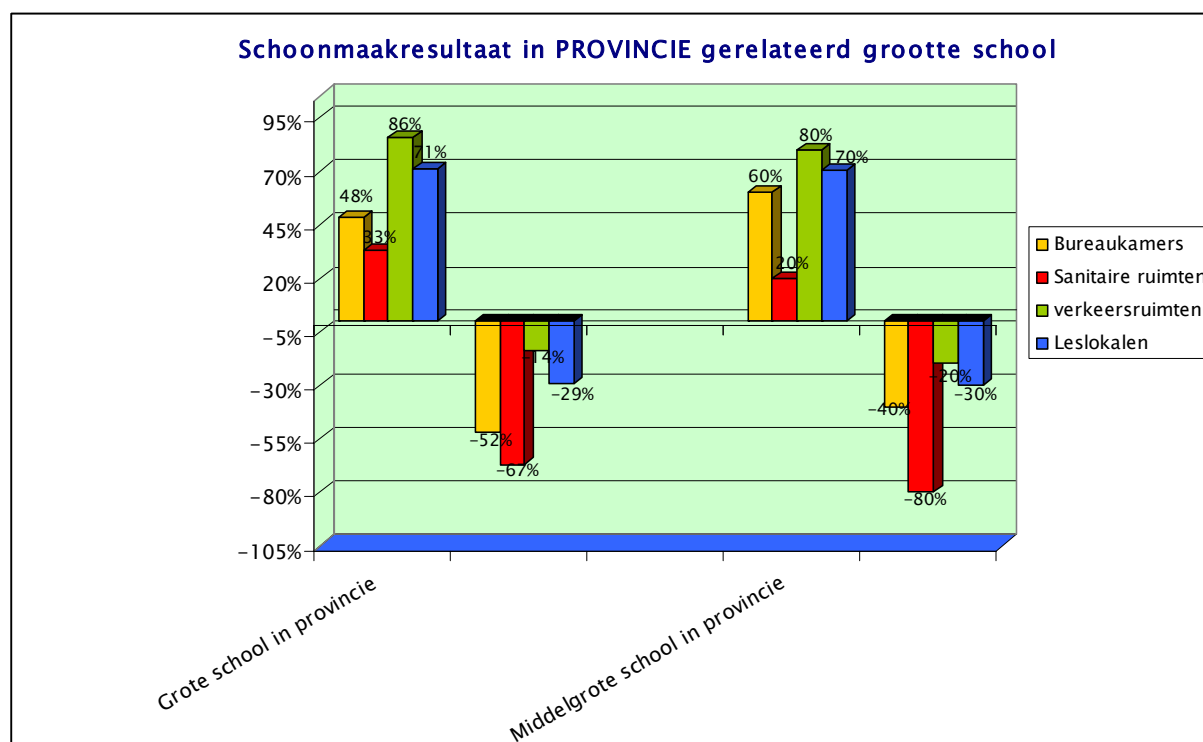
Provincie + grote school	Bureaukamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	48%	33%	86%	71%
Onvoldoende	52%	67%	14%	29%

Aantal: 10 middelgrote scholen

Provincie + middelgrote school	Bureaukamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	60%	20%	80%	70%
Onvoldoende	40%	80%	20%	30%

Er zijn geen kleine scholen in de provincie in de steekproef

Tabel 32: Resultaten VSR-metingen in PROVINCIE gerelateerd aan grootte school

Grafiek 17: Schoonmaakresultaat VSR-metingen in PROVINCIE gerelateerd aan grootte school.

Locatie PLATTELAND

Aantal: 14 grote scholen

Platteland + grote school	Bureaunkamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	54%	29%	71%	57%
Onvoldoende	46%	71%	29%	43%

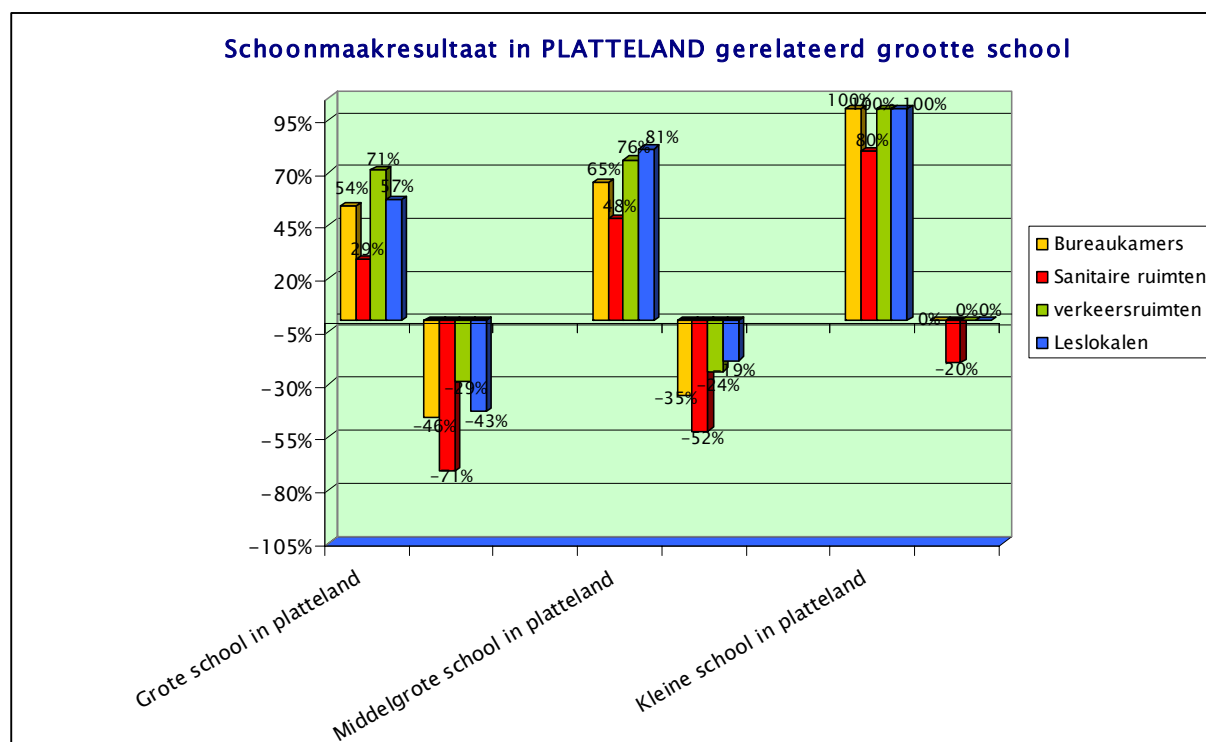
Aantal: 21 middelgrote scholen

Platteland + middelgrote school	Bureaunkamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	65%	48%	76%	81%
Onvoldoende	35%	52%	24%	19%

Aantal: 5 kleine scholen

Platteland + kleine school	Bureaunkamers	Sanitaire ruimten	Verkeersruimten	Leslokalen
Voldoende	100%	80%	100%	100%
Onvoldoende	0%	20%	0%	0%

Tabel 33: Resultaten VSR-metingen per locatie van de school

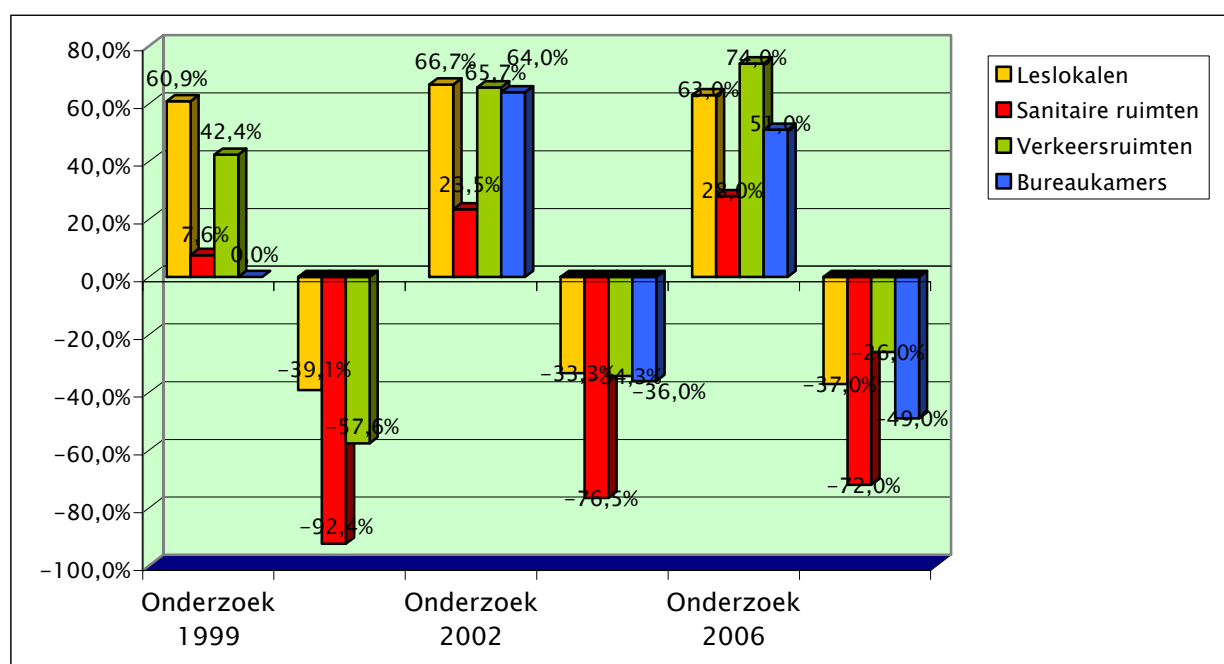
Grafiek 18: Schoonmaakresultaat VSR-metingen in PLATTELAND gerelateerd aan grootte school.

Antwoord

In voorgaande is antwoord gegeven op de huidige kwaliteit (en organisatie) van de schoonmaak in de diverse scholen van het primair onderwijs in Nederland. De resultaten van de technische VSR-kwaliteitsmetingen kunnen afgezet worden tegen de eerder uitgevoerde kwaliteitsmetingen in 1999 en 2002. Dit levert het volgende overzicht op:

Ruimtegroep:	Leslokalen	Sanitair	Verkeersruimten	Bureaulkamers
Onderzoek Bureau Van Riel 1999				
Voldoende	60,9 %	7,6 %	42,4 %	-
Onvoldoende	39,1 %	92,4 %	57,6 %	-
Onderzoek Masterkey-Plus 2002				
Voldoende	66,7 %	23,5 %	65,7 %	64,0 %
Onvoldoende	33,3 %	76,5 %	34,3 %	36,0 %
Onderzoek Masterkey-Plus 2006				
Voldoende	63,0 %	28,0 %	74,0 %	51,0 %
Onvoldoende	37,0 %	72,0 %	26,0 %	49,0 %

Tabel 34: Resultaten VSR 1999, 2002 en 2006

Grafiek 19: Totaal schoonmaakresultaat VSR-metingen 1999-2002 en 2006.

4.7 Prijsontwikkelingen in relatie tot MI-vergoeding

Vraag 6

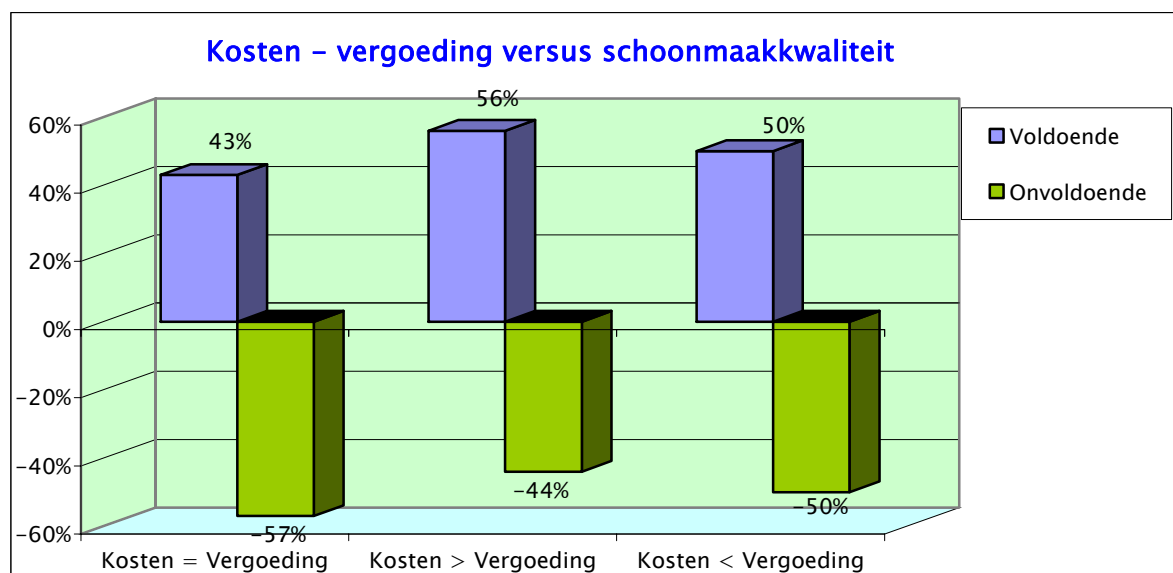
In welke mate is de MI-vergoeding voor schoonmaak van invloed op de gemiddelde acceptabele schoonmaakkwaliteit van de scholen in het primair onderwijs?

Antwoord

Er is een relatie gelegd tussen de kosten en de verstrekte MI-vergoeding aan de scholen. De uitgaven van de school kunnen gelijk, meer of minder zijn dan de ontvangen vergoeding voor het onderdeel schoonmaak. Deze onderverdeling is afgezet tegen de resultaten van de technische VSR kwaliteitsmetingen. Dit levert het volgende overzicht op:

Kosten – vergoeding versus kwaliteit	Kwaliteit	
Kosten = vergoeding	Voldoende	43%
	Onvoldoende	57%
Kosten > vergoeding	Voldoende	56%
	Onvoldoende	44%
Vergoeding > kosten	Voldoende	50%
	Onvoldoende	50%

Tabel 35: Kosten – vergoeding versus kwaliteit

Grafiek 20: Schoonmaakkosten –MI-vergoeding versus schoonmaakkwaliteit.

Indien de kosten gelijk zijn aan de vergoeding is iets meer dan helft (57%) van de VSR-kwaliteitsmetingen onvoldoende. Indien er meer kosten gemaakt worden dan ontvangen wordt conform de vergoeding is er een lichte tendens te ontdekken dat de VSR metingen voldoende zijn (namelijk 56%).

Daarentegen is er geen onderscheid in de resultaten van de VSR metingen indien de vergoeding groter is dan de gemaakte kosten, beide 50%.

5. Conclusies en aanbevelingen

De volgende conclusies en aanbevelingen kunnen gedaan worden naar aanleiding van de resultaten beschreven in het voorgaande hoofdstuk.

5.1 Conclusies

Het onderzoek kent een aantal opmerkelijke conclusies, die door de onderzoekers vooraf niet waren voorzien.

MI-vergoeding vs. kosten schoonmaak

De prijsontwikkeling voor de vergoeding schoonmaak van de Materiële Instandhouding is door de jaren lager geweest dan de prijsontwikkeling in de schoonmaakbranche. Het verschil in de periode 2001-2005 tussen de OSB-verhoging en de verhoging van de MI bedraagt 2,18%. Voor het jaar 2006 is de index voor de vergoeding MI (0,6%) hoger dan voor de MI. Dit neemt niet weg dat de achterstand ingelopen in de periode 2001-2005 hiermee zeker niet is ingelopen.

Aangezien de meeste scholen 73% gebruik maakt van een schoonmaakbedrijf, is de prijsontwikkeling van belang voor de vergoeding van de MI. In 20% van de scholen wordt het door een eigen dienst uitgevoerd, bij 7% is een combinatie (deels eigen dienst, deels schoonmaakbedrijf).

Dit heeft geresulteerd tot een situatie waarbij de kosten van 34% van de ondervraagde scholen hoger zijn, dan de ontvangen rijksvergoeding. Daarentegen zijn bij 32% van de scholen de kosten juist weer lager dan de ontvangen vergoeding voor MI.

Maatschappelijke ontwikkeling

Vanwege het intensievere gebruik van de scholen, bijvoorbeeld door de BSO en ander multifunctioneel gebruik van de schoolgebouwen, wordt de kans op een grotere vervuilingsgraad binnen de schoolgebouwen vergroot. Deze extra vervuiling brengt meer schoonmaak en dus meer schoonmaakkosten met zich mee. De vervuiling zal eveneens vergroot worden, wanneer de openingstijden van scholen worden verruimd in geval van multifunctioneel gebruik. Daarnaast kiezen de scholen in geval van een aanbesteding, voornamelijk op basis van prijs en niet op basis van kwaliteit. Door deze tegengestelde tendensen wordt het extra moeilijk om een acceptabele schoonmaakkwaliteit te realiseren.

Inzet derden

In 90% van de scholen wordt gebruik gemaakt van extra hulp. Deze inzet van derden vindt voornamelijk plaats door ouders (51%), docenten (39%) en conciërges (35%). In 29% van de gevallen wordt zelfs meer dan 20% van alle schoonmaakuren ingezet door derden. Op basis van dit onderzoek is geen correlatie te leggen tussen de extra inzet van derden, en de daarbij behorende kosten, en de technische schoonmaakkwaliteit.

Actie "Schoon op school, fris in de klas"

Maar liefst 61% van de ondervraagden is niet bekend met de in 2002 ingevoerde actie "Schoon op school, fris in de klas"! Er wordt slechts door 31% gebruik gemaakt van de diverse middelen die via de website te downloaden zijn om het schoonmaak beter te beheersen (voornamelijk de schoonmaakkaart en de poster).

De kwaliteit van deze scholen is niet significant beter dan scholen waar men niets met deze actie gedaan heeft. Op basis van ons onderzoek concluderen wij dat deze actie heeft niet veel effect gehad!

Beheer schoonmaak

Voor het schoonmaakbeheer is in 78% van de gevallen de directeur verantwoordelijk. De verantwoordelijken zijn voor 93% bekend met de eisen zijn die gesteld worden aan de uitvoering van de schoonmaak en vastgelegd in het schoonmaak werkprogramma.

De controle en toezicht vindt plaats met behulp van diverse methodieken, voornamelijk structureel overleg (48% van de ondervraagden) en het lopen van een fysieke controleronde (volgens 46% van de ondervraagden). 34% van de ondervraagden geeft aan de werkzaamheden niet conform het werkprogramma wordt uitgevoerd, waarvan met name de randen/richels, vloeren en spinrag de belangrijkste niet conform werkprogramma uitgevoerde items zijn.

Op basis hiervan concluderen wij dat de basis voor juist schoonmaakbeheer dat moet leiden tot een positieve schoonmaakbeleving en technische schoonmaakkwaliteit aanwezig is. Een groot deel van deze ondervraagden, minimaal 34% en waarschijnlijk meer, krijgt het echter niet voor elkaar, dat de afspraken worden nageleefd.

Beleving schoonmaakkwaliteit

Over het algemeen kan worden geconcludeerd dat de beleving van de schoonmaakkwaliteit positief is (77%). Indien de beleving afgezet wordt tegen de technische VSR kwaliteitsmetingen is in 35% van de gevallen de technische kwaliteit onvoldoende, terwijl de beleving wel goed is. Het tegenovergestelde doet zich in mindere mate voor: In geval van een matig tot slechte beleving, is in 11% van de gevallen de technische kwaliteitsmeting voldoende is.

Inzet derden in relatie tot vergoeding MI en schoonmaakkwaliteit geeft een enigszins vertekend beeld over de geleverde kwaliteit, omdat ongeveer 20% van deze tijd wordt ingezet door derden.

Technische schoonmaakkwaliteit op basis van VSR-KMS, versie 2

De gemiddelde schoonmaakkwaliteit op basis van de VSR kwaliteitsmetingen van de verkeersruimten (74%) en leslokalen (63%) is voldoende. Voor wat betreft de burea kamers is het net 51% voldoende. De sanitaire ruimten scoren in 72% van de gevallen een onvoldoende!

De conclusie is dat in alle gevallen, met uitzondering de kleine scholen, de schoonmaakkwaliteit binnen de sanitaire ruimten onvoldoende is.

Op basis van dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat de gemiddelde schoonmaakkwaliteit op kleinere scholen beter is in verhouding tot middelgrote scholen en dat de middelgrote scholen weer beter scoren dan de grote scholen. Tevens dat de gemiddelde kwaliteit op het platteland beter is dan in de provincie en deze tenslotte weer beter is dan in de stad.

Opmerkelijk is dat de gemiddelde kwaliteit op scholen gebouwd voor 1980 beter is dan de kwaliteit op scholen gebouwd tussen 1980-1995. Vooral de scholen die gebouwd zijn na 1995 scoren het slechtst en zelfs erg onder de maat.

Overall is de conclusie dat de schoonmaakkwaliteit licht verbeterd is ten opzichte van de andere onderzoeken in 1999 en 2002. De leslokalen zijn iets teruggenomen (63% in 2006 tov 66,7% in 2002), gelijk aan de burea kamers (64% in 2002 en 51% in 2006). Daarentegen zijn de verkeersruimten en het sanitair beter dan de metingen in 2002 en 1999.

MI-vergoeding in relatie tot de schoonmaakkwaliteit

Op basis van dit onderzoek kunnen we geen directe correlatie leggen tussen de hoogte van de MI-vergoeding voor schoonmaak en de beleving van de schoonmaakkwaliteit en de technische kwaliteit op basis van VSR-KMS.

5.2 Overall conclusie

Op basis van dit onderzoek is het moeilijk vast te stellen welke vergoeding van het PvE MI voor het onderdeel schoonmaak precies noodzakelijk is in 2006 noodzakelijk is om de schoolgebouwen binnen het primair onderwijs in Nederland op basis van een acceptabel kwaliteitsniveau schoon te houden, waarbij er een relatie gelegd wordt met de afgelopen periode van 5 jaar (2001-2005).

Vergoeding PvE MI voor het onderdeel schoonmaak

Eenzijds heeft het ermee te maken dat de vergoeding in 34% van de gevallen niet toereikend is om de schoonmaak te bekostigen en anderzijds in 32% van de gevallen de vergoeding gedeeltelijk voor andere doeleinden dan schoonmaak wordt gebruikt.

Een andere belangrijke factor is dat in 90% van de scholen in meer of mindere mate gebruik gemaakt wordt van al dan niet onbetaalde extra hulp om de schoonmaakwerkzaamheden uit te voeren. Wanneer deze extra werkzaamheden door het schoonmaakbedrijf uitgevoerd zouden worden, brengt dit een kostenverhoging met zich mee.

Tenslotte zal de vervuiling binnen scholen toenemen door het multifunctionele gebruik van de schoolgebouwen, waardoor de schoonmaakkosten hoger zullen uitvallen.

Hoe en op welke wijze bovengenoemde componenten zich tot elkaar verhouden is afhankelijk van de lokale situatie van een school en haar omgeving.

Acceptabel schoonmaakkwaliteitsniveau

Er is geen sprake van een acceptabel kwaliteitsniveau, wanneer je acceptabel definieert als minimaal voldoende op basis van de erkende en objectieve systematiek van VSR-KMS. Op basis van het onderzoek kan worden vastgesteld dat de schoonmaakkwaliteit van schoolgebouwen in de periode 2001-2005 licht is verbeterd, maar desalniettemin als matig tot slecht kan worden beoordeeld.

Overall conclusie

Op basis van dit onderzoek is dus niet exact vast te stellen welke vergoeding noodzakelijk is om een acceptabele schoonmaakkwaliteit te realiseren. Wel staat vast dat de vergoeding geen tred gehouden heeft met de kostenontwikkeling binnen de schoonmaakbranche in de periode 2001-2005. Binnen deze periode is de MI-vergoeding met 2,18% minder verhoogd dan de gemiddelde verhoging van de schoonmaakkosten in de branche.

Tevens kan geconcludeerd worden dat door de extra inzet van onbetaalde hulp bij scholen er een diffuus beeld ontstaat over de daadwerkelijk noodzakelijk schoonmaakkosten om het schoolgebouw volgens werkprogramma schoon te houden.

Een volgende conclusie is dat de vervuiling binnen schoolgebouwen zal toenemen door het multifunctionele gebruik van een school en het "gunnen" van de schoonmaak op basis van prijs en niet op basis van kwaliteit.

Tenslotte kan geconcludeerd worden dat de schoonmaakkwaliteit binnen schoolgebouwen van het PO in Nederland nog niet op een acceptabel niveau is.

Op basis van dit onderzoek kan geconcludeerd worden dat het niveau van de MI-vergoedingen onvoldoende is om alle schoonmaakwerkzaamheden uit te voeren, die moeten leiden tot een acceptabel schoonmaakkwaliteitsniveau binnen schoolgebouwen van het PO in Nederland, er van uitgaande dat er geen gebruik wordt gemaakt van onbetaalde extra hulp. De hoogte van deze vergoeding zal nader vastgesteld moeten worden.

5.2 Aanbevelingen

Op basis van dit onderzoek kunnen geen algemene, absolute en procentuele percentages genoemd worden voor de verhoging van de MI-vergoeding die noodzakelijk is om de schoonmaakkwaliteit bij PO-scholen in Nederland op een acceptabel niveau te houden.

Het is aan te bevelen een pilot onderzoek te doen bij enkele scholen (bv. 10 stuks) om vast te stellen welke factoren werkelijk van invloed zijn om een acceptabel schoonmaakkwaliteitsniveau te realiseren en tevens welke kosten daarmee gemoeid zijn. Hierbij dient er dan vanuit te gaan dat er geen gebruik gemaakt wordt van derden.

Wanneer dit voorbereidend onderzoek is afgerond, kan een indicatie voor de normatieve m2-vergoeding van het PvE MI voor het onderdeel schoonmaak gegeven worden.

Onze verwachting is dat:

- de gebruikte afwerkmaterialen van invloed zijn op de schoonmaakkosten
- evenals de wijze van gebruik van de schoolgebouwen door docenten, leerlingen en derden
- aandacht van de directie voor schoonmaak.
- inzet van docenten en leerlingen bij opruimen (let op! opruimen is geen schoonmaken)
- er winst geboekt kan worden in het beheer van de schoonmaak (nakomen van afspraken door schoonmaakbedrijf).

Lijst met verklaring van de afkortingen

Hieronder volgt een overzicht van de verklaring van afkortingen die gebruikt zijn in het rapport:

Afkorting	Verklaring
AQL	Acceptabel Quality Level: dit is het maximaal toegestane percentage foutieve elementen dat gevonden mag worden op het totaal van de elementen.
BE's	Beoordelingseenheden: het karakteristieke element van een categorie ruimte en de ruimte zelf. Per ruimtecategorie verschilt dit: Sanitaire ruimten = toiletput, urinoir, wastafel, douchevloer Bureaunkamers = bureau, tafel Verkeersruimten = vloer Leslokalen = bureau, tafel
Elementen (E's)	Schoon te maken inventariselementen, bijvoorbeeld een stoel, bureau, kast of deur.
MAF waarde	Maximaal Aantal Foutmogelijkheden; dit is het maximaal aantal fouten dat gemiddeld per beoordelingseenheid kan worden gemaakt.
MI vergoeding	Vergoeding voor de Materiele Instandhouding van de school; dit is een lumpsumvergoeding bestaande uit verschillende onderdelen: basisrijksvergoeding, vergoeding groeps- en/of leerlingafhankelijke programma's van eisen en eventuele aanvullende en extra vergoedingen.
OSB	Ondernemersorganisatie Schoonmaak- en Bedrijfsdiensten
PO	Primair Onderwijs
PvE MI	De MI-vergoeding is onderbouwd met programma's van eisen waarin staat aangegeven op welke uitgaven van een gemiddelde school de vergoeding zijn gebaseerd.
VSR-KMS	Objectief schoonmaakkwaliteitssysteem van de Vereniging voor Schoonmaak Research.

Bijlagen

Bijlage 1   Brief vanuit Ministerie van OCW aan deelnemende scholen

Bijlage 2   Brief vanuit Masterkey-Plus deelnemende scholen